

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
XV. GENERACIJA
SPACIALIZACIJA PEHOTA**

Zaključna naloga

PREMIKANJE IN RAZVIJANJE MOTČ

Kandidat: ŠVOD Leon Perčič

Mentor: MAJ Vilijem Šolar

Ljubljana, februar 2006

KAZALO

KAZALO.....	ii
POVZETEK	iii
SUMMARY	iv
1 UVOD.....	1
2 SPLOŠNO O PREMIKANJU IN RAZVIJANJU	4
3 PREMIKANJE IN RAZVIJANJE	6
3.1 TEHNIKE PREMIKANJA IN RAZVIJANJA	6
3.1.1 Premik.....	7
3.1.2 Premikanje z varovanjem	8
3.1.3 Premik v skokih z varovanjem	10
3.2 FORMACIJE PREMIKANJA IN RAZVIJANJA	13
3.2.1 Kolona	14
3.2.2 Linija.....	15
3.2.3 Ešalon	16
3.2.4 »V-e«	18
3.2.5 Klin	19
3.3 POVELJEVANJE IN POVELJA ZA PREMIK TER RAZVIJANJE	21
3.4 SOBOJEVANJE S TANKI	21
3.5 UPORABA FORMACIJ PREMIKANJA IN RAZVIJANJA.....	23
3.6 KONTROLA PREMIKANJA IN RAZVIJANJA.....	24
3.7 VAROVANJE MED PREMIKOM.....	25
4 CESTNI PREMIKI IN ZBIRNI RAJONI.....	27
4.1 CESTNI PREMIKI.....	27
4.1.1 Načrtovanje.....	27
4.1.2 Predhodnica	28
4.1.3 Kontrolni ukrepi	28
4.1.4 Postopki med premikom.....	29
4.2 ZBIRNI RAJONI.....	29
4.2.1 Predhodnica	29
4.2.2 Posedanje zbirnega rajona	30
5 PREMIKANJE IN RAZVIJANJE MOTČ V URBANEM OKOLJU	31
6 PREMIKANJE IN RAZVIJANJE MOTČ V OPERACIJAH V PODPORO MIRU.....	34
6.1 VRSTE OPERACIJ V PODPORO MIRU	34
6.1.1 Opazovalnice	34
6.1.2 Kontrolne točke	36
6.1.3 Spremstvo konvojev	37
7 ZAKLJUČEK	40
8 LITERATURA IN VIRI.....	42
9 KAZALO SLIK IN TABEL.....	43
10 IZJAVA O AVTORSTVU	44

POVZETEK

Namen taktičnega premikanja je premik motorizirane čete na bojišču ter njihova priprava na stik z nasprotnikom. Ta naloga se osredotoča na tehnike premikanja, formacije in točke izkrcanja, ki v medsebojni kombinaciji zagotavljajo poveljniku motorizirane čete različne opcije premika njegove enote. Raznovrstne tehnike in formacije imajo edinstvene prednosti in slabosti. Nekatere so varne in počasne medtem, ko so druge hitre in nevarne. Nekatere formacije se izkažejo za dobre v nekaterih taktičnih situacijah in na določenem zemljišču, druge pa se izkažejo za manj učinkovite. Zaradi velikih zmožnosti motorizirane čete mora poveljnik upoštevati splošen načrt premikanja, tako z vkrcano, kot tudi izkrcano pehoto vključujoč, kje in kako jih bo medsebojno uskladil. Nobena od tukaj opisanih formacij ne sme biti obravnavana kot neelastična ali nesprejemljiva. Poveljnik motorizirane čete mora biti pripravljen, da jih kadarkoli prilagodi taktični situaciji.

Ključne besede: premikanje, formacija, tehnika, motorizirana, četa, poveljnik, izkrcan, vkrcan, manever, varnost.

SUMMARY

The purpose of tactical movement is to move motorized company units on the battlefield and prepare them for contact. This study focuses on the movement techniques, formations, and dismounted transition points that, in combination, provide the motorized company commander with options for moving his unit. The various techniques and formations have unique advantages and disadvantages. Some movement techniques are secure but slow while others are faster but less secure. Some formations work well in certain types of terrain or tactical situations but are less effective in others. Because of the capabilities of the motorized infantry company, the commander must consider the overall mounted and dismounted movement plan, to include where, when, and how he will transition between the two. None of the movement techniques or formations described in this section should be considered inflexible or immutable. The company commander must be prepared to adapt them to the situation at hand.

Key words: movement, formation, technique, motorized, company, commander, dismounted, mounted, manoeuvre, security.

1 UVOD

Področje raziskovanja v zaključni nalogi je motorizirana četa in njeno premikanje ter razvijanje med različnimi vrstami delovanja. Motorizirana četa (MOTČ) deluje v vseh taktičnih situacijah in pogojih, zato se mora njeno premikanje in razvijanje temu tudi prilagajati oziroma se mora njen poveljnik nepretrgoma odločati za tehniko in formacijo premikanja in razvijanja. V obdelavi tematike sem se osredotočil na splošna načela, tehnike in formacije premikanja, ki praviloma veljajo za vse vrste delovanj ter nekatera druga kot so operacije v podporo miru, cestni premiki ter zbirni rajoni.

Osnovna enota za bojevanje, moč in nosilec manevra v bataljonu so motorizirane čete. Izvajajo osnovne naloge bataljona. Predstavljajo osnovo za oblikovanje bojnih skupin. Bojne sile so tiste sile, ki uporabljajo ogenj in manever pri soočanju z nasprotnikovim direktnim sistemom ognja, ki je uspešen s tistimi silami, ki zajamejo sovražnika z indirektnim ognjem ali kakorkoli drugače zagotavlja bojno podporo manevrskim silam.

Mobilnost je sposobnost vozil in sil, da se gibljejo v spreminjajočih pogojih in situacijah. To ima direkten vpliv na sposobnost sile, da doseže svoj cilj. Večja mobilnost lahko kompenzira številčno podrejenost. Mobilnost je nujna za koncentracijo sil. Nujna je tudi za hiter napad na nasprotnika. Teren, učinkovitost orožja, neugodni vremenski pogoji in nasprotnikove zračne sile vplivajo na gibljivost enote na bojišču. Skozi proces odločanja se morajo upoštevati različne stopnje in načini gibljivosti enot. Poiskati in preiti v prednostni položaj ter upoštevati nasprotnika in njegovo silo, katera nas ogroža, oziroma jo usmerja proti nam. Glavna misel pri tem je usmerjena v uporabo splošne kombinacije boja, ekonomične uporabe sile in presenečenja. S tem nasprotnik postane bolj ranljiv, manj mobil, dinamičen in ko izvajamo operacije bolj nepredvidljiv skozi videnje nasprotnika.

Premikanje pomeni premeščanje enot z enega mesta na drugo z uporabo vseh razpoložljivih sredstev. Sposobnost poveljnika za razporeditev enote za odločilno nalogo je odvisna od njegove zmožnosti premika. Bistvo mobilnosti na bojišču je sposobnost izvedbe hitrega in organiziranega premika z namenom koncentracije bojne moči na odločilni točki in času. Uspešno premikanje zagotavlja pravočasno razporeditev enot in njihove opreme na določenem mestu ter pripravljenost za bojevanje.

Način premika je odvisen od naloge, hitrosti izvedbe premika, razdalje katero je potrebno premagati, nasprotnika, zemljišča, vremena, velikosti in sestave enote, vrste in količine transportnih sredstev ter zmožnosti njihovega koriščenja. Motorizirana četa se lahko premika v koloni ali bojni razporeditvi s pohodi, s prevozi ali kombinirano.

Vojaške enote se lahko premikajo peš, z vozili po cesti, železnici, vodi, zraku in s kombinacijo vseh naštetih. Uporabljena vrsta premika je odvisna od taktične situacije, velikosti in sestave enote, razdalje ter nujnosti premika in stanja v katerem se enota nahaja. Prav tako je premik enote odvisen od razpoložljivosti, primernosti in kapacitet različnih transportnih sredstev. Premikanje na prevelikih razdaljah pomeni tudi preobremenjenost sistema logistike in njenih transportnih sredstev. Splošni cilj premika je pravočasno zagotavljanje enot na določenem območju, v takšnem stanju, da so sposobne za izvajanje nadaljnjih bojnih nalog. Cilj premika se določa za vsako nalogo in situacijo posebej.

Izkrcevalne pehotne enote lahko delujejo na različnih zemljiščih in v različnih vremenskih pogojih. Sposobne so izvajanja številnih akcij skozi različne vrste konfliktov, posebno pri nevojnih operacijah. Zaradi svoje agresivne učinkovitosti so lahko prevladujoče orožje v hitro razvijajočih operacijah. V takšnih primerih lahko prevzamejo pobudo že zelo zgodaj, zavzamejo in držijo ozemlje ter povečujejo ogenj, da bi zavzeli nasprotnikovo ozemlje. Izkrcevalna pehota deluje predvsem ponoči ali med omejeno vidljivostjo. So posebej uporabne za operacije na težavnem zemljišču in urbanih ali grajenih območjih. Lahko se vrinjajo in hitro premikajo v nasprotnikovo zaledje, da bi izpeljali potrebne naloge v sodelovanju z oboroženimi silami. Pehotne enote dosežejo odločilen rezultat z vključitvijo organskih in podpornih enot ter sistemov oborožitve.

Pri načrtovanju premika je potrebno upoštevati, da je v sodobnem bojevanju čas eden ključnih dejavnikov boja, da moč zračne obrambe in velikost naše države omogočata nasprotniku nenehno izvidovanje in delovanje iz zraka, da sodobne oklepno mehanizirane in motorizirane enote omogočajo velik tempo napada in hitro spremembo situacije, možnost nenadnih artilerijskih in raketnih udarov ter da sodobni oborožitveni sistemi omogočajo bojno delovanje v vseh vremenskih pogojih.

Premik enot se bo izvajal na lastnem ozemlju, kar predstavlja našo prednost v primerjavi z možnim nasprotnikom. Prednost razumemo na naslednji način:

- mirnodobna lokacija enot omogoča pravočasen prihod le teh na območje uporabe,
- poznavanje zemljišča in vremena nam omogoča bistveno prednost pri načrtovanju in izvedbi premika v vojnem stanju,
- prostorske sile na smeri premika nam zagotavljajo večjo varnost in hitrost premika,
- sodelovanje s civilnimi strukturami oblasti nam omogoča lažji, hitrejši in zanesljivejši premik,
- poznavanje zemljišča in možnih smeri premika nam omogoča že načrtovanje le tega v miru,
- usposabljanje in vaje v miru dajejo poveljnikom že določene rešitve.

Cilj naloge je opisati oziroma prevesti in prirediti obravnavano snov za uporabo v Slovenski vojski ter s tem prispevati k njenemu razvoju in kvalitetnejšemu usposabljanju enot. V svetu danes obstaja več strokovne literature, ki opisuje bolj ali manj enake tehnike in formacije premikanja in razvijanja vojaških enot, toda nobena od teh ni v slovenskem jeziku. Predvsem se to kaže na pomanjkljivo ali neorganizirano in neenotno usposabljanje v enotah, saj s šolanjem v različnih državah prihaja do precejšnje zmede. Z uporabo te naloge oziroma njeno vključitvijo v enoten in predpisan priročnik lahko dosežemo pozitivne učinke na delo in usposabljanje posameznikov, kakor tudi enot Slovenske vojske.

Pri obdelavi teme sem uporabil deskriptivno metodo in metodo razlage s katerima konkretno opisujem in razlagam posamezne tehnike in formacije premikanja ter razvijanja motorizirane čete. V modernem bojevanju, kjer so glede na današnjo tehniko in oborožitvene sisteme večje in močnejše armade »izumile« ter preizkusile že skoraj vse možnosti premikanja in razvijanja vojaških enot (takšnih ali drugačnih) menim, da ni možnosti uporabe drugačnih metod.

Prvo poglavje opisuje nekaj splošnih načel premikanja in razvijanja. Predvsem moramo med premikanjem in razvijanjem izkoriščati zemljišče, ki nam nudi zaščito in omogoča prikritost

pred nasprotnikom. Nekaterim delo zemljišča, čeprav bi bilo idealno za premik, se moramo izogibati, saj jih nasprotnik lahko uporabi za zasede. Nadalje moramo izkoristiti vse možnosti lastnih prevoznih sredstev, lahkih kolesnih oklepnih vozil (LKOV) in nenazadnje, če že vzpostavimo stik z nasprotnikom, ga vzpostavimo z najmanjšim delom enote.

Drugo poglavje se osredotoča na tehnike in formacije premikanja in razvijanja motorizirane čete. Tehnike med katerimi lahko izbira poveljnik MOTČ so premik, premik z varovanjem in premik v skokih z varovanjem. Tehnike premikanja opisujejo na kakšen način se lahko uporabijo oziroma se morajo uporabiti formacije premikanja in obratno. Formacije opisujejo vloge in mesta vodov v medsebojni povezavi. Načeloma obstaja pet osnovnih formacij premikanja in razvijanja motorizirane čete: kolona, linija, ešalon levo ali desno, V-e in klin. Formacije se lahko modificirajo (prilagodijo) glede na zemljišče in situacijo ter zagotavljajo pravilne postopke uporabe enot v vseh pogojih. Proti koncu poglavja je nekaj besede tudi o poveljih in poveljevanju med premikanjem in razvijanjem ter uporabi kontrolnih ukrepov, katera ima na razpolago poveljnik MOTČ.

Tretje poglavje nadalje opisuje premikanje MOTČ po komunikacijah, kadar ni možnosti stika z nasprotnikom, vendar se zahteva hitrost premika. Opisani so postopki načrtovanja, ki jih mora izvesti poveljnik MOTČ, postopki predhodnice, kontrolni ukrepi in postopki med premikom. Govora je tudi o premikih MOTČ med posedanjem zbirnih rajonov, kot enem od ključnih elementov priprave na bojevanje.

Četrto poglavje se navezuje na delovanje MOTČ v urbanem okolju. Delovanje v urbanih okoljih se poleg bojevanja v gorah prišteva med najtežje oblike bojevanja, saj tukaj nastopajo vse tri dimenzije: višina, širina in globina (podzemlje). Opisano je kdaj se načeloma izkrca pehota iz svojih vozil, kdaj so pred vozili oziroma za vozili ter na katera mesta mora biti enota pozorna pri premikanju.

Premikanje in razvijanje oziroma postavitve in delovanje MOTČ v operacijah v podporo miru opisuje peto poglavje. Tovrstne operacije so zelo raznolike in zahtevajo posebne oblike delovanja vojaških enot, ki niso odvisne samo od usposobljenosti temveč tudi od politične situacije. Bistvene naloge katere lahko dobi MOTČ so delovanje na opazovalnicah, postavljanje kontrolnih točk in spremstvo konvojev.

Omejitve in težave s katerimi sem se srečeval pri izdelavi zaključne naloge so predvsem dostopnost ustrezne literature, katero bi pri tem lahko uporabil. V slovenskem jeziku takšna literatura ne obstaja, niti ni predpisana v Slovenski vojski. Posamezna poimenovanja in izrazi temeljijo izključno na osebnih izkušnjah in znanju tujega jezika. Prav tako niso predpisani strokovni izrazi s katerimi bi si lahko pri prevodu tuje literature lahko učinkovito pomagal. Težave so nastajale tudi pri sami opredelitvi kakršnih koli problemov, katere bi lahko uporabil za razvijanje in obdelavo teme v glavnem delu naloge. Za izbrano tematiko lahko samo rečemo, da takšna je (pravilna), če pa je že drugačna, še ni dokazano oziroma praktično utemeljeno, da je napačna. Verjetnost, da so že druge države izločile nepravilne vsebine in postopke pa je zelo velika.

2 SPLOŠNO O PREMIKANJU IN RAZVIJANJU

Tempo današnjega bojevanja ter učinki RKB delovanja zahtevajo od enot, da so v neprestanem premiku. Elementi MOTČ se le redko premikajo samostojno. Načeloma oddelki in vodi delujejo kot del čete ali kot del četne bojne skupine z drugimi dodeljenimi enotami. Prav tako ima motorizirana četa ognjeno podporo iz enot na nivoju bataljona.

Motorizirana četa se načeloma premika ponoči, podnevi pa samo v slabih meteoroloških pogojih, na pokritem zemljišču ali kadar to zahteva situacija na bojišču. MOTČ se lahko premika samostojno, v sestavi bataljona, kot varovalni element bataljona ali višje enote. Hitrost premikanja vozil se določa v skladu z vrsto vozil in njihovimi tehničnimi lastnostmi, kvaliteto poti ter nalogo enote. Največja hitrost motorizirane kolone je praviloma 60 km/h (Pravilo pešadijska (brdska, planinska) četa-vod, str. 53)

Vsi elementi MOTČ morajo upoštevati določena pravila, ne glede na to ali se premikajo kot vkrcani ali izkrcani in ne glede na to ali so v stiku ali ne z nasprotnikom (FM 7-7, Mechanized infantry rifle platoon and squad (APC), str. 4-1):

- **Uporaba zemljišča za zaščito;** zemljišče nam nudi naravno prikrivanje pred nasprotnikovim opazovanjem in zaščito pred nasprotnikovim ognjem. Veliko težje je zaščititi vozila pred nasprotnikovim ognjenim delovanjem, zato mora voznja po terenu postati naša navada. Terensko vožnjo uporabljamo vedno kadar smo v stiku z nasprotnikom ali kadar je stik z nasprotnikom pričakovan. Med vožnjo in premikanjem upoštevamo naslednja pravila (FM 7-7, Mechanized infantry rifle platoon and squad (APC), str. 4-1):
 - uporabljamo zaščito in prikrivanje, ki nam je na voljo,
 - izogibamo se premikom po grebenih,
 - z ognjenega položaja se nikoli ne premikamo naravnost naprej,
 - odprta območja prečkamo hitro in previdno.
- **Izogibamo se možnim zasednim položajem;** enote se morajo izogibati velikim odprtim območjem, posebno tistim, na katerih dominira visoko zemljišče. Izogibamo se tudi možnim smerem, katera po predvidevanjih uporablja nasprotnik za smeri delovanja. Bolje se je premikati po težjem zemljišču, kakor se bojevati v pogojih, v katerih ima nasprotnik iniciativo. Pri tem lahko uporabljamo inženirske enote za pripravo zemljišča.
- **Uporaba protiukrepov;** enote uporabljajo dimne zavese, direktni in indirektni ogenj za delovanje po pričakovanih nasprotnikovi položajih. Nikoli ne smemo dovoliti, da bi nasprotnik nepričakovano deloval po lastnih silah. Zaradi tega, moramo stalno vzdrževati konstantno pripravljenost skozi celotni proces načrtovanja in koordinacije.
- **Izkoriščanje zmožnosti lahkih kolesnih oklepnih vozil (LKOV);** LKOV lahko razvijejo veliko hitrost ter hitro zamenjajo smer vožnje ali se ustavijo. Pri vožnji z LKOV poveljniki in vozniki izkoriščajo vso naravno zaščito pred nasprotnikovim ognjenim delovanjem. Pred prečkanjem odprtega območja, se morajo poveljujoči prepričati, da ni

delovanja nasprotnika, da ni postavljenih nasprotnikovih ovir in ali obstajajo kakršnekoli poti na tem območju. Enote, ki so opremljene z LKOV prav tako uporabljajo metalce dimnih bomb za ustvarjanje dimnih zaves, kadar se vozilo ustavi ali pri prekinitvi stika z nasprotnikom. Orožje s katerim je opremljeno LKOV se uporablja med samim premikom LKOV, za podporni ogenj izkrcnega dela ali za prikovanje nasprotnika.

- **Vzpostaviti stik z nasprotnikom z najmanjšim delom enote;** med premikom enote je najboljše, da imamo na čelu le majhen element, glavni del enote pa za njim pripravljen, da takoj odgovori z ognjem ali podpira čelni element. Na tak način se izognemo prikovanju celotne enote ob stiku z nasprotnikom, enota pa ohrani svojo gibljivost ter možnost uporabe ognja in manevra. Kadar enota ni v stiku z nasprotnikom, se čelni ali obhodni element podpira z delovanjem začelnega ali sledilnega elementa. Kadar je enota v stiku z nasprotnikom, vedno uporabljamo ogenj in manever. To pomeni, da kadar se en element premika, drugi zagotavlja podporni ogenj. Podpora se zagotavlja z direktnim in indirektnim ognjem, z uporabo dimnih zaves na nasprotnikove sile, orožje in opremo, kar zagotavlja učinkovito ognjeno delovanje po nasprotniku.

3 PREMIKANJE IN RAZVIJANJE

Formacije premikanja nam pomagajo pri poveljevanju in kontroli enot. Poveljniki se vedno postavijo na mesto, s katerega najbolje izvajajo poveljevanje in kontrolo nad premikajočo se enoto. Njihovo mesto je odvisno tudi od uporabljene tehnike premikanja. Biti mora popolnoma razumljivo, da tehnike premikanja vplivajo na to, kako se premika formacija.

Pri premikanju ne smemo zamenjevati samega premikanja in manevra. Manever pomeni premikanje enot oziroma elementov, ki so že v stiku z nasprotnikom. Samo premikanje pa je premikanje enot oziroma elementov za pripravo na stik z nasprotnikom (SBCT Infantry rifle company, str. 3-2).

Slika 1: Prehod iz premika v manever

Vir: SBCT Infantry rifle company (2003, str. 3-2)

3.1 TEHNIKE PREMIKANJA IN RAZVIJANJA

Poveljnik MOTČ lahko izbira med tremi različnimi tehnikami premikanja, ki so odvisne od naslednjih dejavnikov (SBCT Infantry rifle company, str. 3-2):

- možnosti stika z nasprotnikom,
- vrsto pričakovanega stika z nasprotnikom,
- zmožnostjo enote v vlogi varovanja premikajočega se elementa,
- zemljišča, preko katerega se MOTČ premika,
- uravnoteženosti med hitrostjo in varovanjem med premikanjem.

Tehnike premikanja med katerimi lahko izbira poveljnik MOTČ so (SBCT Infantry rifle company, str. 3-2):

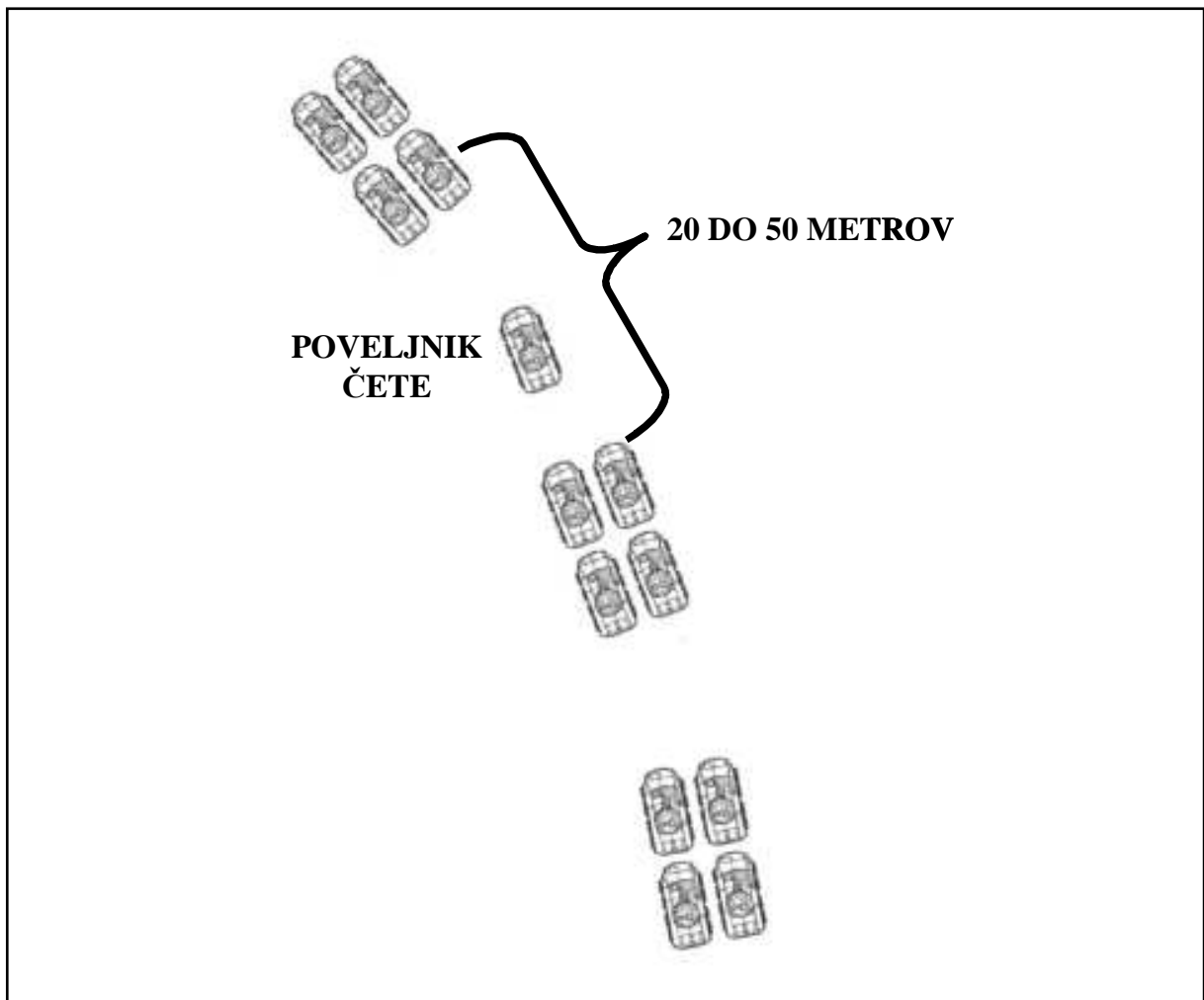
- premik,

- premik z varovanjem in
- premik v skokih z varovanjem.

3.1.1 Premik

MOTČ se premika v formaciji kolone, z razmikom med posameznimi elementi od 20 do 50 metrov. Orožje na vozilih je usmerjeno tako, da tvori krožno zavarovanje. Ker stik z nasprotnikom ni verjeten in je pomembna hitrost, enoto vodi poveljnik MOTČ. Formacija kolone se načeloma uporablja z običajno tehniko premikanja (SBCT Infantry rifle company, str. 3-2).

Slika 2: Premik MOTČ z vkrcanim moštvom

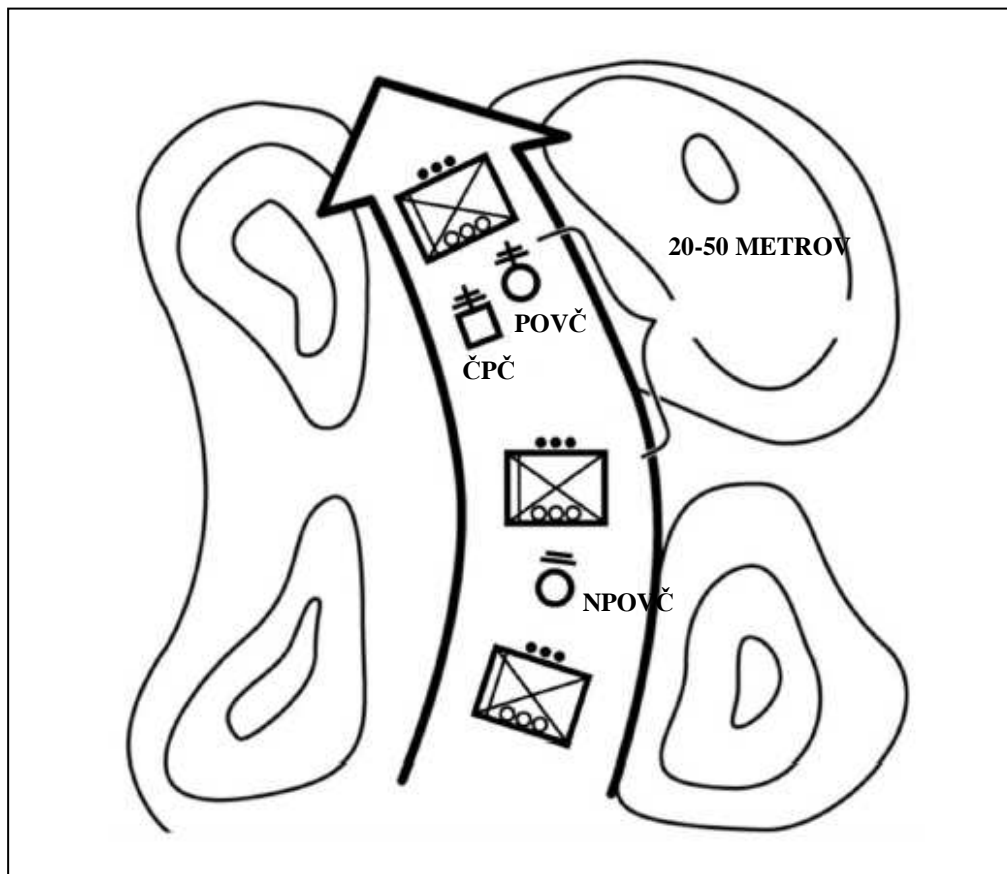

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-4)

Kadar stik z nasprotnikom ni verjeten, se ta tehnika z izkrcano pehoto ne uporablja pogosto, temveč enota ostane vkrcana v vozilih. Uporablja se, ko naloga od enote zahteva, da izkrcni del deluje peš. Ker je pri tem kontrola nad enoto zahtevnejša, se v tem primeru poveljnik čete načeloma izkrca z enoto, namestnik poveljnika čete pa ostane z elementom LKOV in obratno. Razporeditev izkrcnega dela je prilagojena taktični situaciji. Poveljniki vodov se premikajo tako, da lahko kontrolirajo enoto in vzdržujejo vizualni stik s poveljnikom čete ali

namestnikom poveljnika čete. Element LKOV mora biti vedno v položaju, da lahko podpira izkrčni element (SBCT Infantry rifle company, str. 3-2).

Slika 3: Premik MOTČ z izkrcanim moštvom

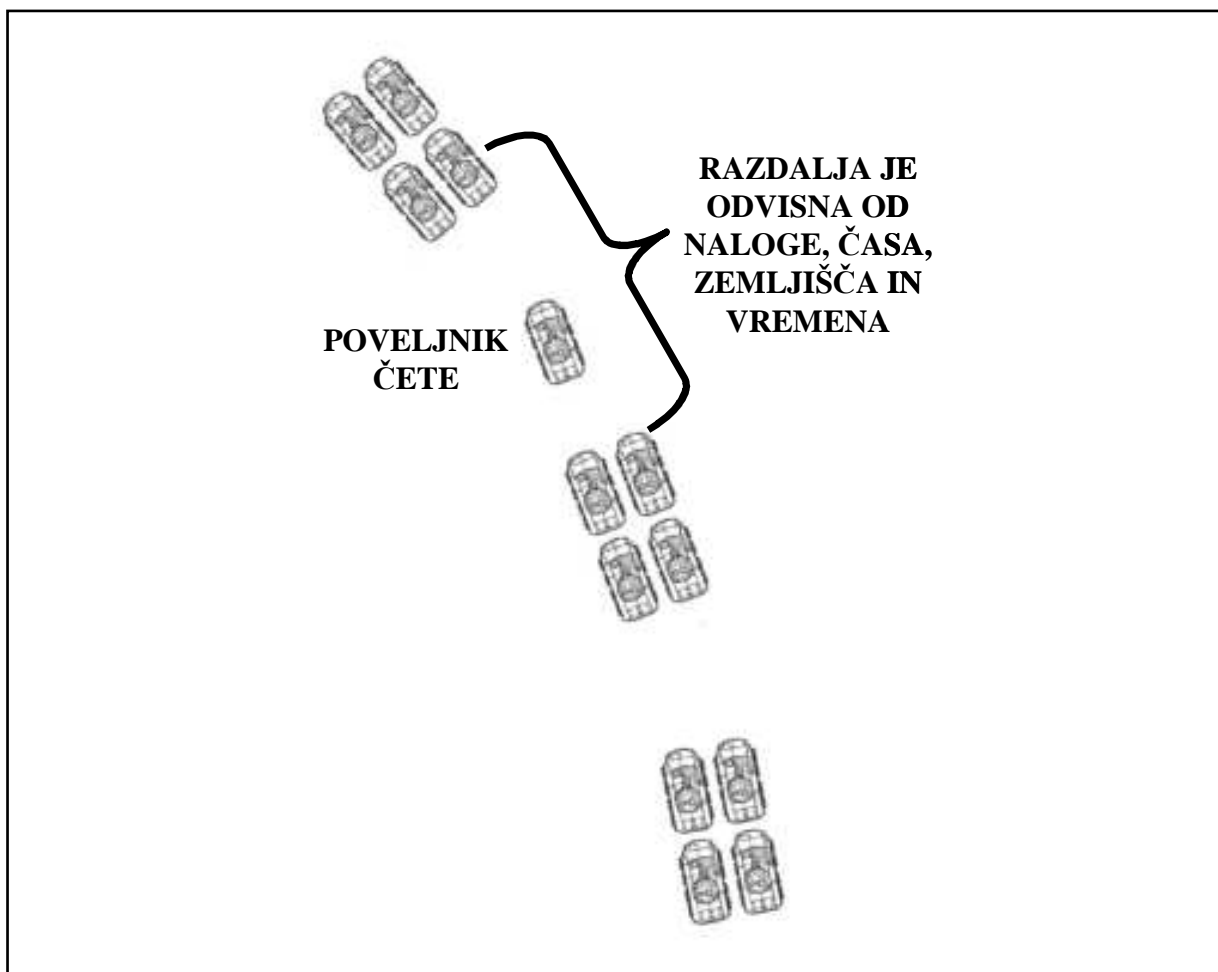
Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-4)

3.1.2 Premikanje z varovanjem

Premik z varovanjem se uporablja, kadar je stik z nasprotnikom možen, vendar ne pričakovan. Ta tehnika omogoča več časa in večjo razdaljo za manever, ko vodilni element vzpostavi stik z nasprotnikom. Razdalja med vodilnim in varovalnim elementom se spreminja glede na zemljišče. Če je kontrola nad enoto dobra in vodilni element varovan, se razdalja lahko poveča. Če zemljišče postane bolj nepregledno, vegetacija gostejša in vidljivost slabša, se razdalja med elementi zmanjša, po potrebi pa se spremeni tudi formacija. Poveča se pripravljenost, hitrost pa se prilagodi taktični situaciji (SBCT Infantry rifle company, str. 3-4).

Izkrčani element načeloma uporablja formacijo klina. Vodilni element se premika 50 do 100 metrov pred glavino enote. Element LKOV je lahko bolj v ozadju ali na bokih in mora zavzemati položaje, s katerih lahko varuje izkrčani element, posebno vodilni element. Premik z varovanjem z izkrčano enoto se redko uporablja. Kadar je enota izkrčana, je potrebno uporabljati preišljene in previdnejše premike. Enote morajo ostati vkrcane do zadnjega možnega trenutka (SBCT Infantry rifle company, str. 3-4).

Slika 4: Premik MOTČ z varovanjem z vkrcanim moštvom

Vir: SBCT Infantry rifle company, (2002, str. 3-6)

Izkrcana pehota, ki se premika z varovanjem, uporablja formacijo kolone, klina, V-e ali ešalona. S to tehniko in uporabo formacije kolone, se poveljnik čete postavi na drugo mesto ter pošlje eno vozilo 100 do 400 metrov pred glavnino enote. Premikanje enote je kontinuirano, uporablja se zaščito in prikrivanje. Pri tem je potrebno vzdrževati vizualni stik med vodilnim vozilom in vozili, ki izvajajo varovanje. Vodilno vozilo mora zmanjšati hitrost premika, če vozila iz varovanja ne morejo slediti. Poveljnik vodilnega vozila mora biti v vizualnem stiku s poveljnikom čete, ter se ravnati po njegovih poveljih in signalih.

Slika 5: Premik MOTČ z varovanjem z izkrcanin moštvo

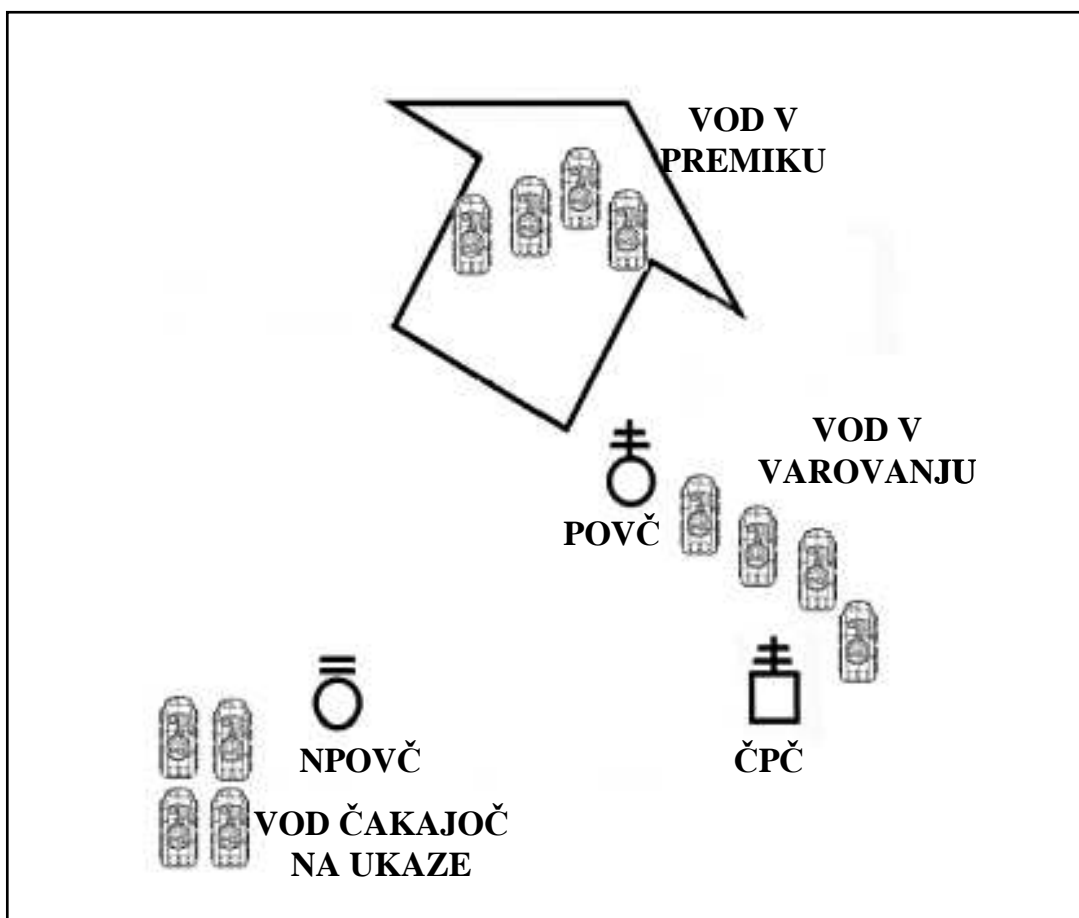

Vir: SBCT Infantry rifle company, (2002, str. 3-5)

3.1.3 Premik v skokih z varovanjem

Premik z varovanjem v preskokih se uporablja, ko je stik z nasprotnikom verjeten. Ta tehnika zahteva premišljene in najprevidnejše premikanje. Poznamo dve vrsti premikanja z varovanjem v preskokih: izmenična in zaporedna. Varovalni element varuje element v preskoku z zaščitene in prikritega položaja, ki zagotavlja dobro opazovanje in ognjeno delovanje na pričakovane položaje nasprotnika. Če element v preskoku vzpostavi stik z nasprotnikom, mora element v varovanju takoj vzpostaviti podporni ogenj. Element v preskoku se premakne naprej na predhodno izbrani položaj. Ko je na položaju, le tega zavaruje tako, da se element v varovanju lahko premakne naprej. Dolžina vsakega preskoka je skladna z dometom orožja, možnostjo opazovanja ter sektorji ognja (SBCT Infantry rifle company, str. 3-7).

Slika 6: Premik MOTČ v skokih z varovanjem z vkrcanim moštvom

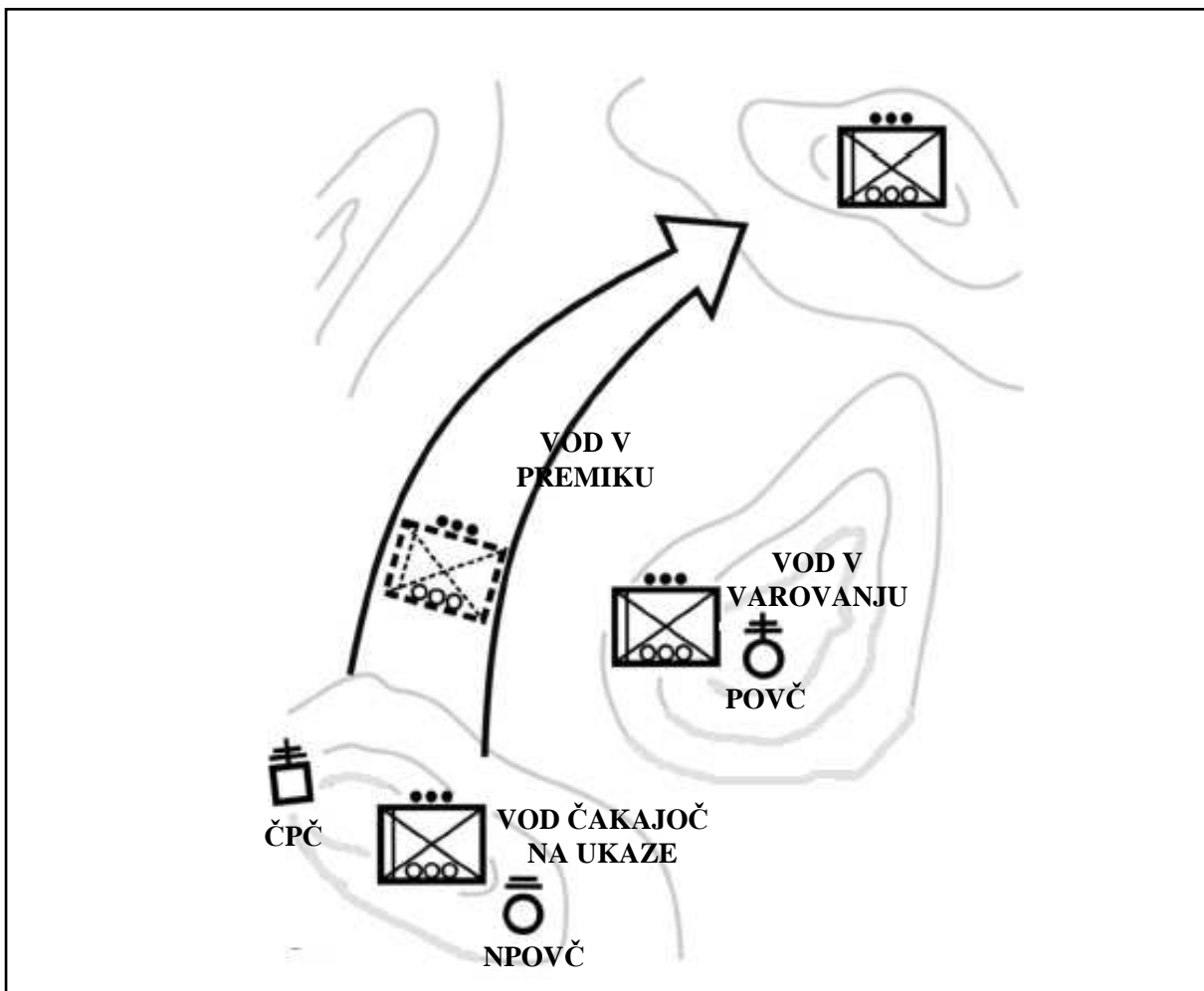

Vir: SBCT Infantry rifle company, (2002, str. 3-8)

Vozila, ki izvajajo varovanje morajo pri tem upoštevati četrne standardne operativne postopke (SOP) za pripravljenost orožja. Na primer: eno vozilo ima pripravljeno protioklepno orožje, medtem ko imajo ostala vozila pripravljene mitraljeze in bombomete. Vsak namerilec mora biti pripravljen za takojšnje delovanje. To zagotavlja, da varovalni element lahko nudi podporni ogenj z ustreznim orožjem in strelivom. To je lahko urejeno tudi glede na taktično situacijo, zemljišče in možnost posedovanja ustreznega streliva in raket. Vsi elementi, ki izvajajo varovanje imajo v osnovi enake naloge (SBCT Infantry rifle company, str. 3-7):

- da so zmožni podpirati element v preskoku z direktnim ognjem in ustreznim orožjem ter strelivom,
- da so zmožni izvajati manever v podpori elementa v preskoku,
- imajo možnost zahtevati indirektni ogenj,
- so zmožni pokrivati izpostavljene boke kot tudi čelo elementa v preskoku,
- imajo prikrita in zaščitena položaja.

Slika 7: Premik MOTČ v skokih z varovanjem z izkrcanim moštvom

Vir: SBCT Infantry rifle company, (2002, str. 3-7)

Elementu v varovanju mora poveljevati samo eden, načeloma je to poveljnik čete, zaradi lažje kontrole in porazdelitve podpornega ognja. Poveljnik elementa v varovanju mora imeti neposredno zvezo z elementom v preskoku. V veliko primerih je to le vizualna komunikacija. Kadar je poveljnik čete z elementom v preskoku ali kadar njegova enota varuje neko drugo enoto, mora vsakemu elementu določiti sektorje ognja in opazovanja. Določeni sektor lahko vsebuje specifično območje, orientirje, lahko pa ima enota SOP, ki določa te postopke (SBCT Infantry rifle company, str. 3-8).

3.2 FORMACIJE PREMIKANJA IN RAZVIJANJA

Formacije premikanja nam pomagajo pri poveljevanju in kontroli enot. Poveljniki se vedno postavijo na mesto, s katerega najboljše izvajajo poveljevanje in kontrolo nad premikajočo se enoto. Njihovo mesto je odvisno tudi od uporabljene tehnike premikanja. Biti mora popolnoma razumljivo, da tehnike premikanja vplivajo na to, kako se premika formacija. Formacije premikanja se lahko uporabljajo tako za vozila kot tudi za izkrcano pehoto. Tako omogočajo lažjo kontrolo nad premikanjem čete. Zaradi omejitev vozil se z vkrcano pehoto te formacije uporabljajo večinoma na komunikacijah in zemljišču, ki omogoča premikanje vozil. Ne glede na to ali je pehota vkrcana ali izkrcana se formacijo premikanja izbira glede na odvisnost od (SBCT Infantry rifle company, str. 3-9):

- naloge,
- situacije nasprotnika,
- zemljišča,
- vremenskih pogojev in vidljivosti,
- željene hitrosti premika in
- stopnje elastičnosti enote.

Kadar se premikamo preko zemljišča (cross country) se razdalja med vojaki, vozili in vodi prilagaja zemljišču in trenutni situaciji. Posamezniki neprestano opazujejo svoje sektorje in za mogočimi oziroma pričakovanimi položaji nasprotnika. Poveljnik čete lahko določi formacijo premikanja voda. Če tega ne stori, vsak poveljnik samostojno odloča o vrsti formacije, ki jo bo uporabil za premik v sestavi čete (SBCT Infantry rifle company, str. 3-9).

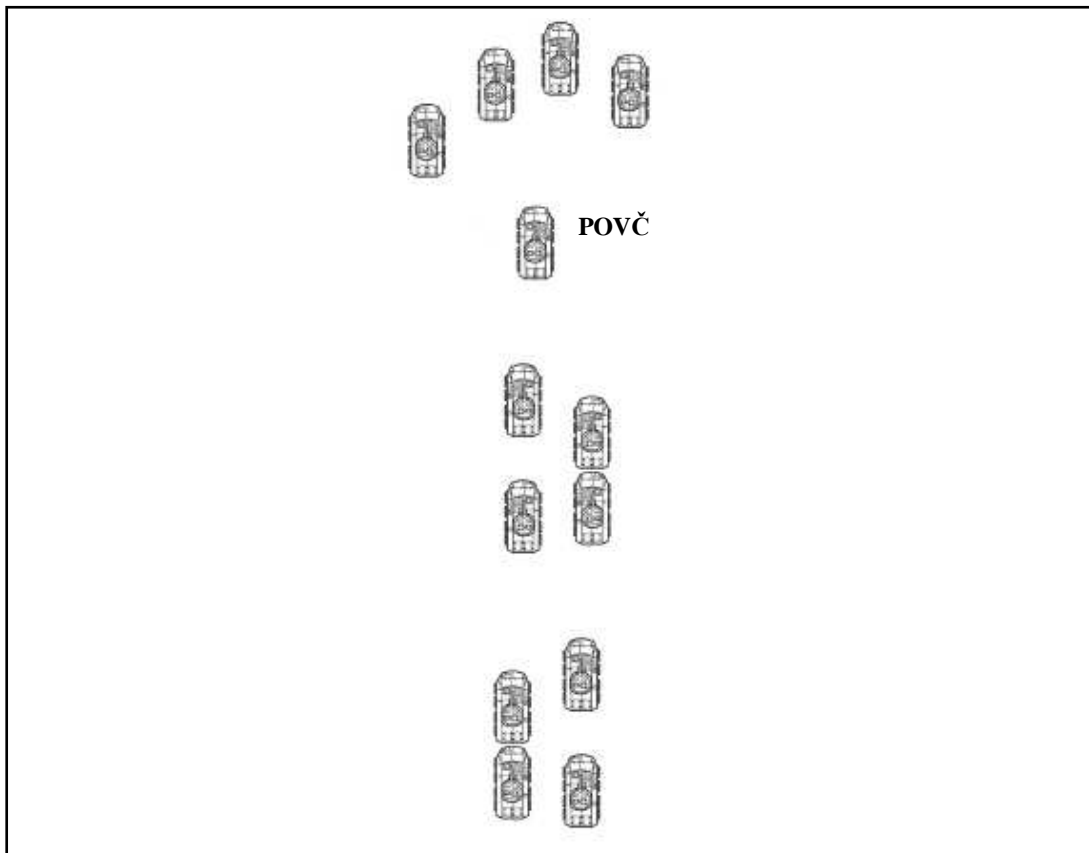
V boju je ključnega pomena tudi hitra reakcija in premik enote na bojne položaje. Za alarmiranje enote in hiter premik lahko določimo stopnje pripravljenosti. Vsaka stopnja pripravljenosti za premik določa maksimalen čas, ko mora biti le-ta pripravljena za izvedbo premika čete (SBCT Infantry rifle company, str. 3-9):

- stopnja pripravljenosti 1: pripravljeni za takojšen premik,
- stopnja pripravljenosti 2: pripravljeni za premik v 15 minutah,
- stopnja pripravljenosti 3: pripravljeni za premik v 1 uri,
- stopnja pripravljenosti 4: pripravljeni za premik v 2 urah.

Razporeditev znotraj formacije mora biti skladna z nalogo, situacijo nasprotnika, zemljiščem, vremenom, svetlobnimi pogoji, oborožitvijo ter vlogo enote v izkrcnem elementu. Če hitrost premika ni pomembna, je položaj poveljujočih odvisen od njihove ocene s katerega mesta lahko najboljše vodijo in kontrolirajo premikanje enote, vizualnega stika s poveljnikom čete in same orientacije (SBCT Infantry rifle company, str. 3-9).

Razdalja med vozili se spreminja skladno z zemljiščem, ki ga premagujemo. Vsako vozilo opazuje in varuje svoj sektor ter tako zagotavlja krožno zavarovanje med premikom. Poveljnik čete poveljuje in usmerja enoto z uporabo vizualnih signalov. Radijske zveze se uporabljajo le kot sekundarno sredstvo komunikacije. Med premikom je zelo pomembno, da

Slika 9: Formacija kolona z vkrcanim moštvom

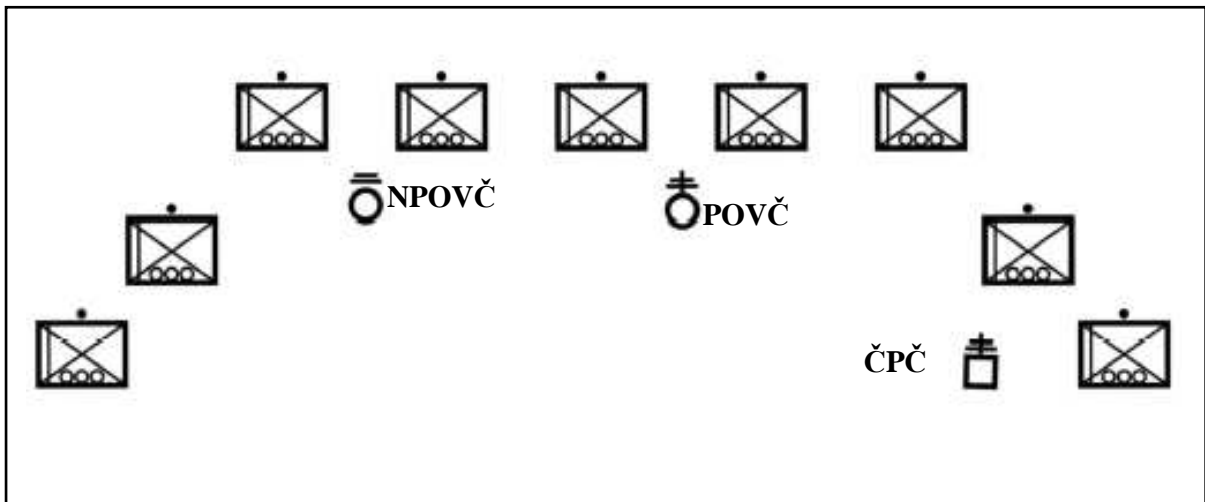

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-11)

3.2.2 Linija

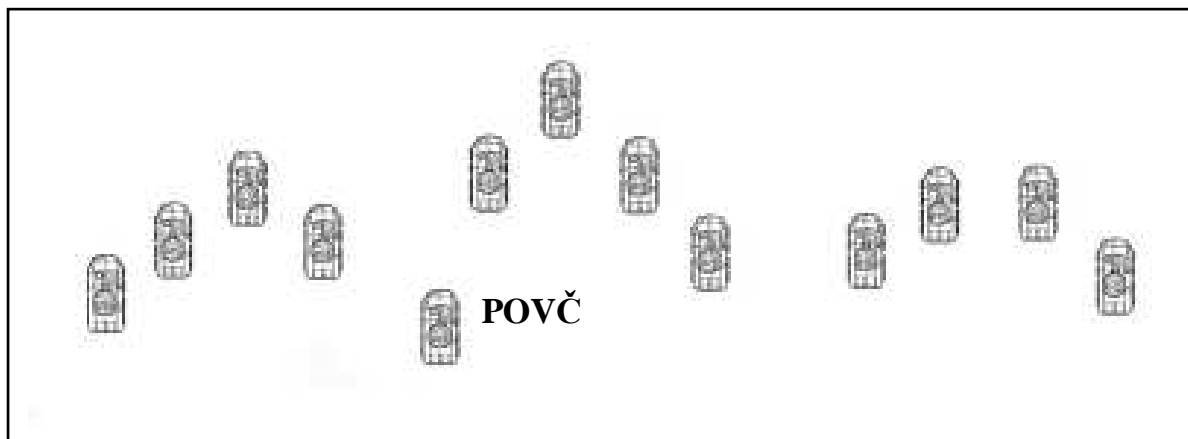
Linija se uporablja v napadu, pri prečkanju odprtih in nevarnih območij, pri izhodu iz gozdov ali pri uporabi dimnih bomb. Ta formacija omogoča enoti hiter premik do cilja in veliko ognjeno moč na čelu, vendar nima globine kot klin ali kolona. Kadar želimo zavarovati boke enote, se dva vozila premakneta nazaj v formacijo ešalona in zavarujeta določen bok enote. Razdalja med vozili je odvisna od zemljišča (SBCT Infantry rifle company, str. 3-12).

Slika 10: Formacija linije z izkrcanim moštvom

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-12)

Slika 11: Formacija linije z vkrcanim moštvom

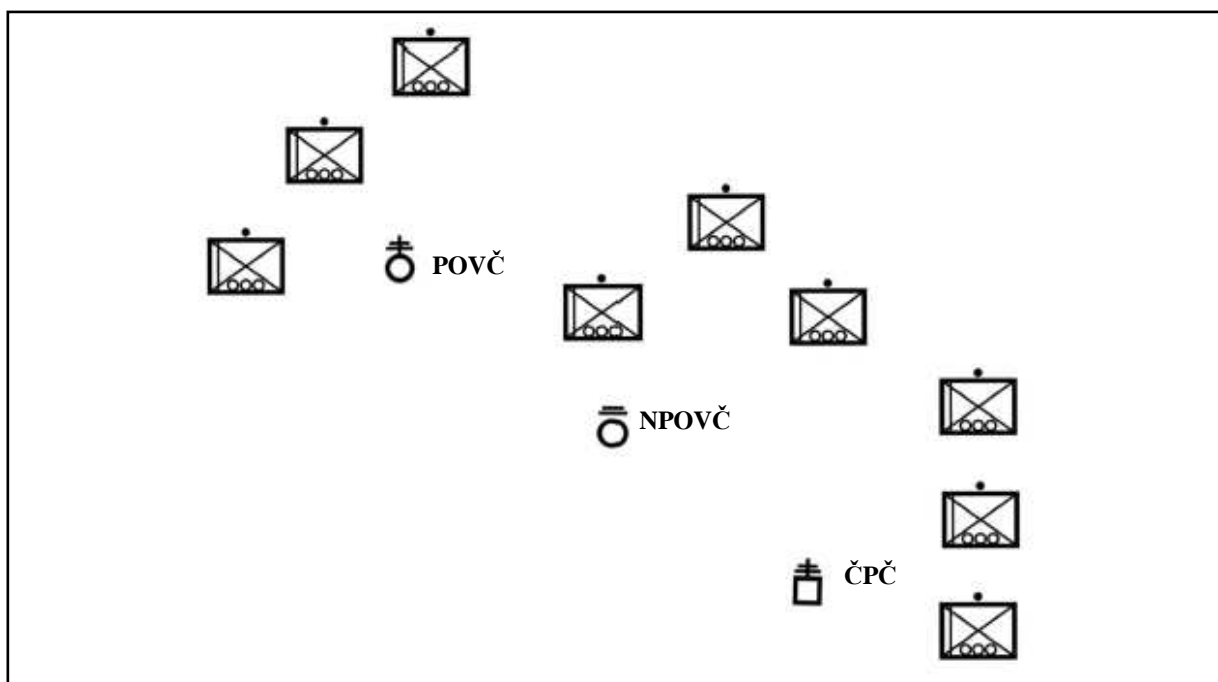

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-12)

3.2.3 Ešalon

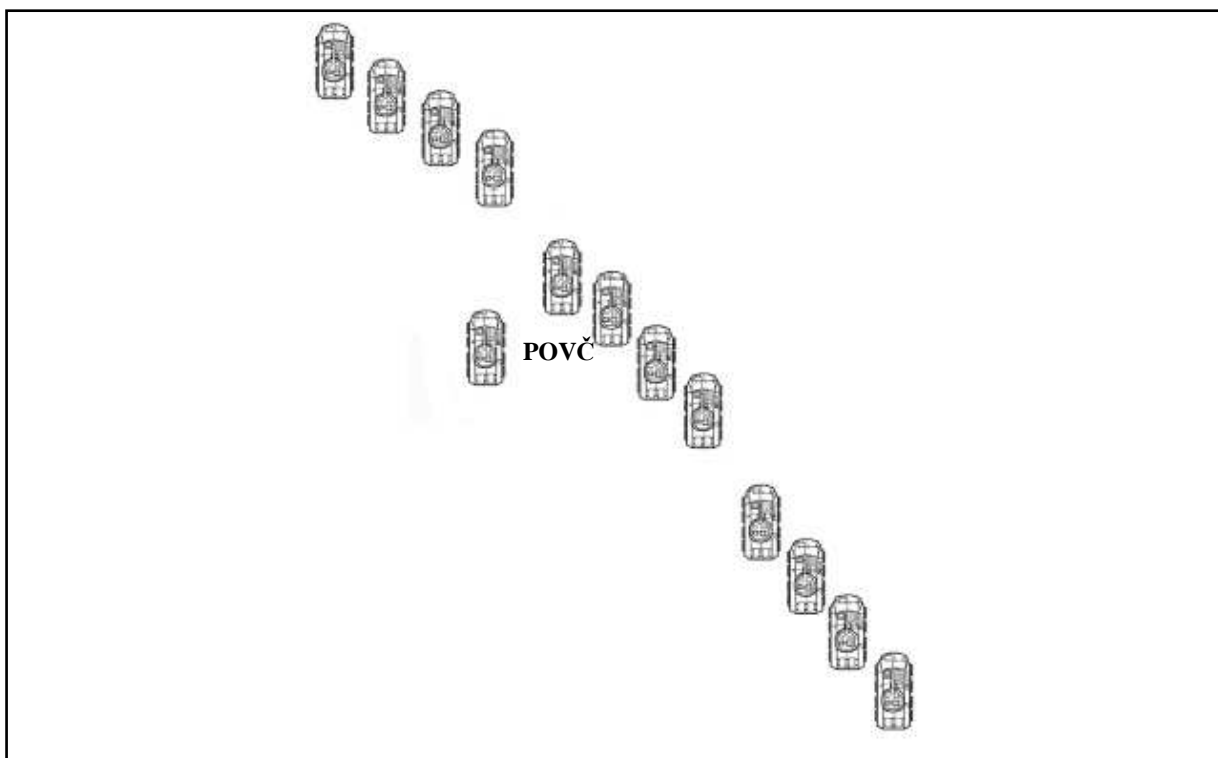
Uporablja se v nejasnih situacijah kadar poveljnik MOTČ pričakuje stik z nasprotnikom na čelu ali enem od bokov. Ešalon je lahko levi ali desni. Pri uporabi te formacije mora biti nasproti zaščitenemu boku prijateljska enota, katera ščiti nezaščiteni bok. Ešalon desno (levo) zagotavlja veliko ognjeno moč na čelu in obeh bokih. Načeloma se uporablja kada mora enota varovati izpostavljene boke (SBCT Infantry rifle company, str. 3-16).

Slika 12: Formacija ešalona desno z izkrcanim moštvom

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-17)

Slika 13: Formacija ešalona desno z vkrcanim moštvom

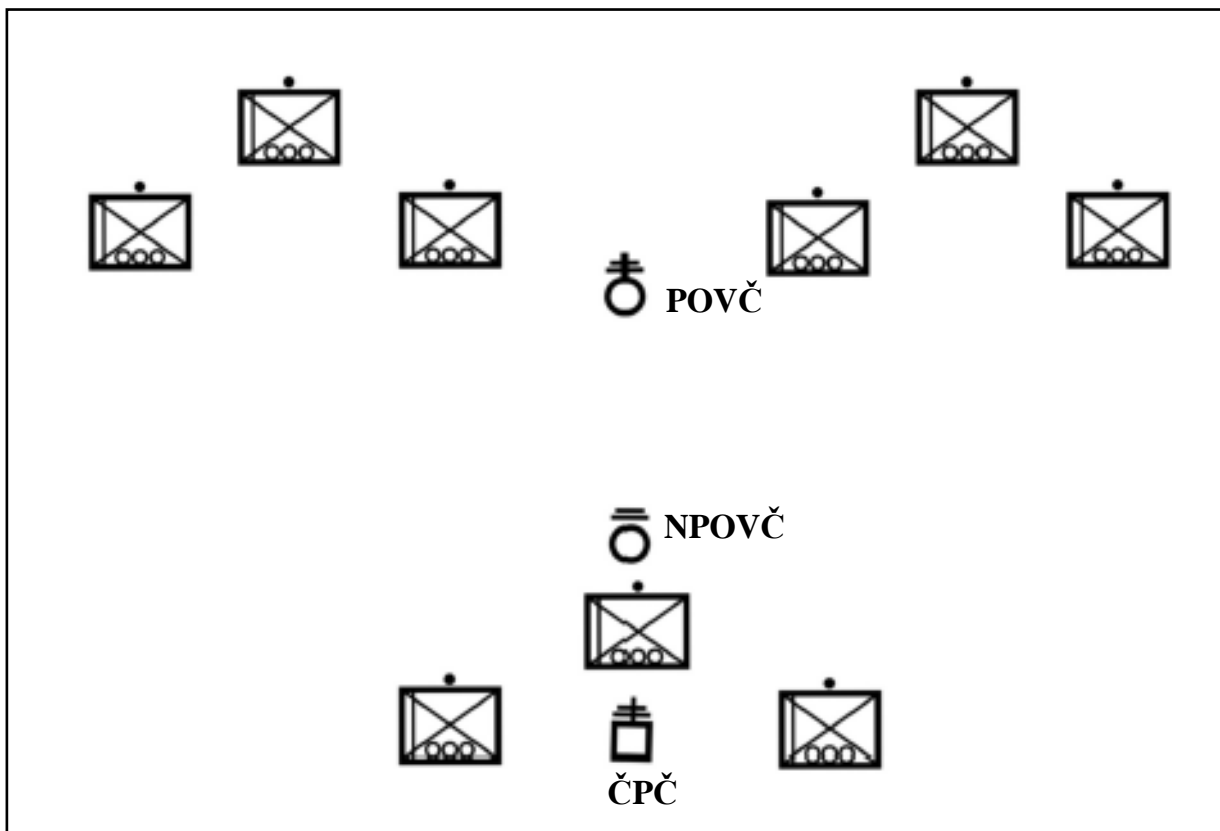

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-17)

3.2.4 »V-e«

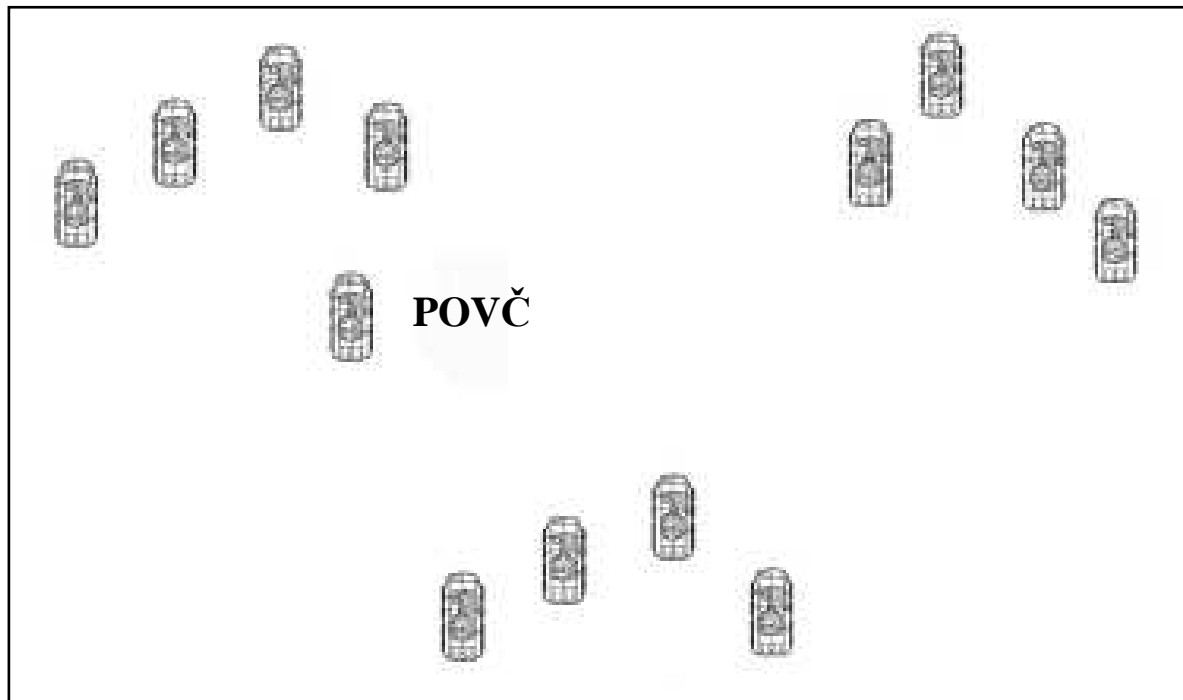
»V-e« se lahko uporablja, kadar nasprotnikova situacija ni znana, potrebujemo pa veliko ognjeno moč na čelu in bokih. Lahko jo uporabljamo tudi pri prehodih preko grebenov in skozi doline, kot zavarovanje večje enote. Omogoča veliko ognjeno moč na čelu ali obhodni manever enega od čelnih vodov. Poveljnik MOTČ mora vedno določiti enega od vodov kot vod za ognjeno podporo (SBCT Infantry rifle company, str. 3-13).

Slika 14: Formacija »V-e« z izkrcanim moštvom

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-14)

Slika 15: Formacija »V-e« z vkrcanim moštvom

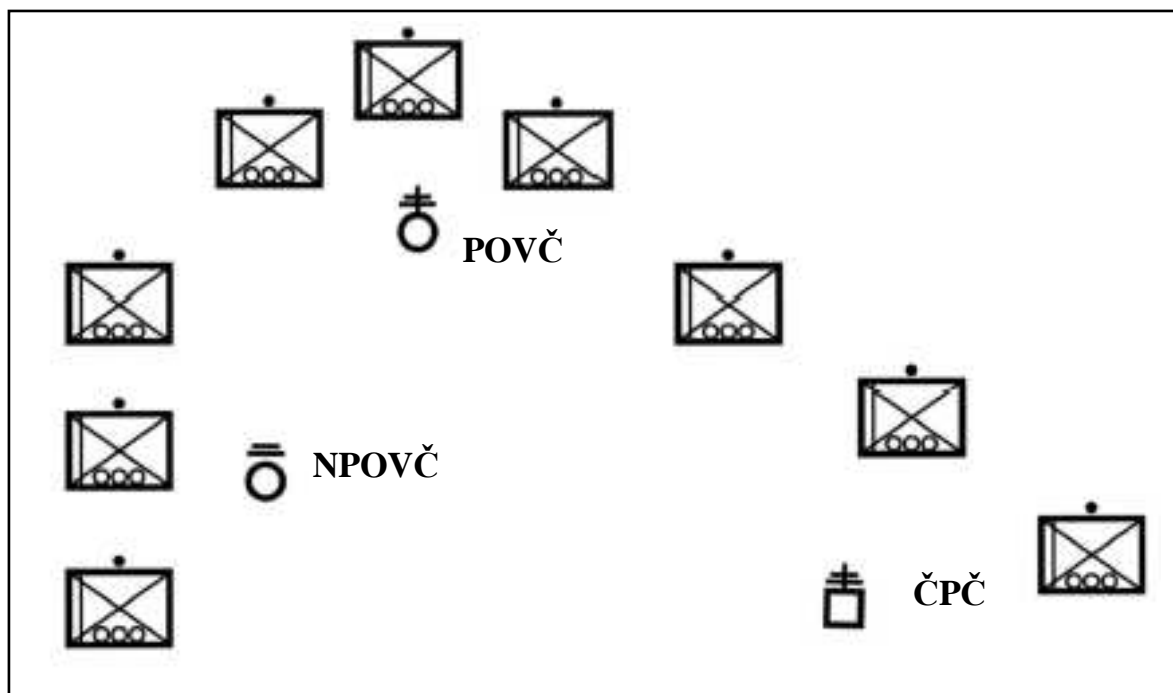

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-14)

3.2.5 Klin

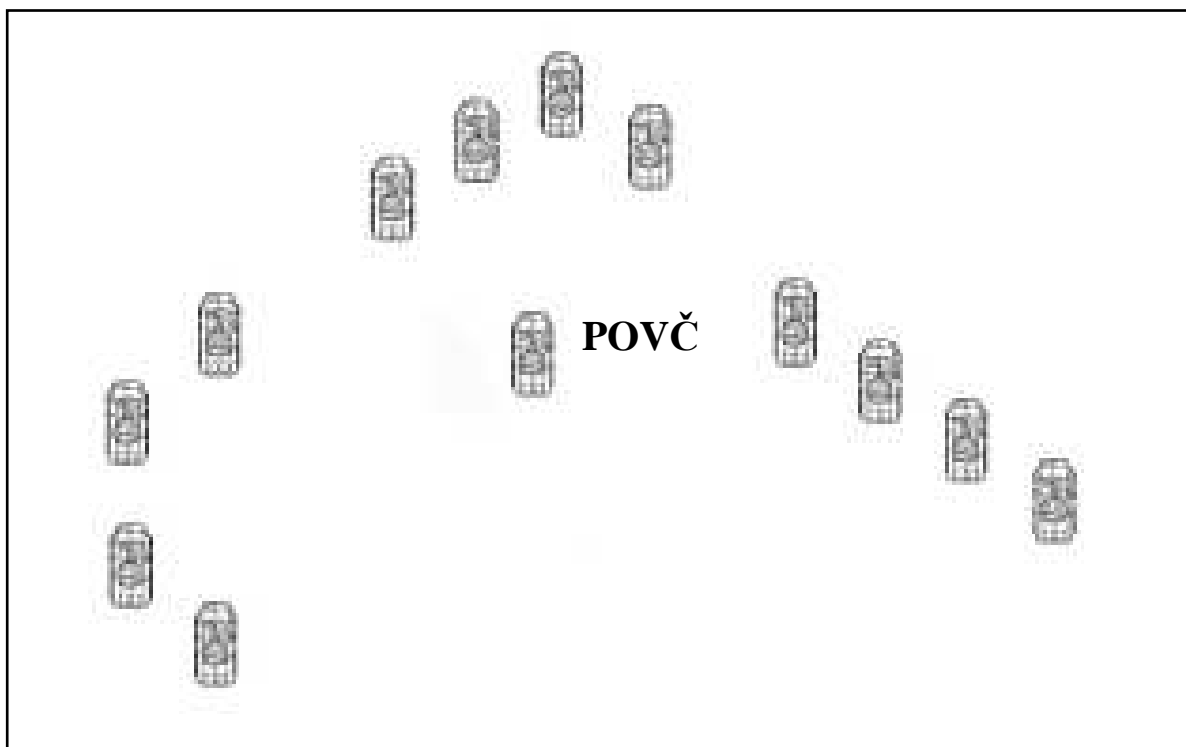
Formacija klin zagotavlja dobro ognjeno moč na čelu in na obeh bokih. Poveljnik čete zlahka kontrolira vsa vozila in menja obliko formacije. Poveljniku MOTČ omogoča vzpostavitev stika z nasprotnikom z najmanjšim elementom ter manever najmanj enega voda. Formacija klin se načeloma uporablja, kadar nasprotnikova situacija ni točno definirana (SBCT Infantry rifle company, str. 3-12).

Slika 16: Formacija klin z izkrcanim moštvom

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-13)

Slika 17: Formacija klin z vkrcanim moštvom

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-13)

Tabela 1: Primerjava formacij premikanja in razvijanja

FORMACIJA	VAROVANJE	OGENJ	KONTROLA	HITROST
KOLONA	– Dobra razpršenost – 360°varovanje	– dober na čelu in začelju – odličen na bokih	– lahka – prožna formacija	– hitra
LINIJA	– odlično na čelu – slabo na bokih	– odličen na čelu – slab na bokih in začelju	– težka kontrola – neprožna formacija	– počasna
KLIN	– dobro 360° varovanje	– dober na čelu in bokih	– boljše kot linija – prožna formacija	– hitrejša kot linija
»V-e«	– boljše na čelu	– zelo dober na čelu	– zelo težka	– počasna
EŠALON	– dobro na bokih in čelu	– dober na bokih in čelu	– težka	– počasna

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-19)

3.3 POVELJEVANJE IN POVELJA ZA PREMIK TER RAZVIJANJE

Ne glede na tehniko premikanja, ki jo enota uporabi, mora poveljnik motorizirane čete izdati povelje, ki določa, kaj mora določen element izvršiti. Ta postopek postane zahtevnejši, ko se možnost stika z nasprotnikom poveča. Pred uporabo tehnike premika z varovanjem v preskoku (izkrcan ali vkrcan), mora biti poveljnik motorizirane čete prepričan, da vsak element pozna svoje naloge. Poveljnik motorizirane čete mora izdati jasna in popolna povelja. Kadar je mogoče, to stori na položaju, s katerega namerava varovati premikajoči element. V povelju mora podati naslednje informacije (FM 7-7, Mechanized infantry rifle platoon and squad (APC), str. 4-19):

- nasprotnikovo taktično situacijo, ki je znana ali se pričakuje,
- naslednji položaj (cilj enote v preskoku),
- položaje in sektorje odgovornosti za enoto v varovanju,
- kakšna je namera poveljnika po zavzetju novih položajev,
- orientirje in sektorje ognja.

3.4 SOBOJEVANJE S TANKI

V četni bojni skupini, motorizirana pehota pogosto nastopa z vodom tankov. Vsaka enota ima nekaj pomanjkljivosti, glede na opremo, toda skupaj se lahko uspešno dopolnjujejo in podpirajo. Kadar vidljivost in zemljišče omogočata premike z vkrcano pehoto, načeloma enote vodijo tanki, katere varuje ali jim sledi motorizirana pehota. Izkrcana pehota, varovana z LKOV in tanki vodi kadar:

- ovire onemogočajo premike ali jih ni mogoče obhoditi,
- grobo ali naseljeno zemljišče, katerega ni mogoče obhoditi,
- je vidljivost omejena.

Izkrkana pehota načeloma vodi skozi gozdove, katere je potrebno pregledati, preden se skozi njih premaknejo tanki.

Kadar MOTČ uporablja tehniko premika ali premika z varovanjem, bo poveljnik čete odredil, kje in koliko za tanki se bo premikal motorizirani vod. Načeloma se pri tem uporablja običajen premik, tanki pa morajo biti skupaj toliko, da med njimi in njihovimi boki lahko deluje z orožjem LKOV. Motorizirani vod se načeloma premika od 200 do 400 metrov za tanki, da se s tem izogne neposrednemu ognjenemu delovanju nasprotnika po tankih. Kadar je zemljišče strnjeno, se razdalja skrajša, LKOV pa mora ščititi tanke pred nasprotnikovo pehoto in njegovim protioklepnim orožjem (FM 7-7, Mechanized infantry rifle platoon and squad (APC), str. 4-22).

Kadar četa uporablja premik z varovanjem v preskokih, je tankovski vod načeloma v vlogi enote v preskoku, ki ga varuje motorizirani vod s protioklepnim orožjem, orožjem na LKOV in v nekaterih primerih z drugimi tanki. Kadar je motorizirani vod v vlogi varovanja, mora opazovati tanke, njihove boke in prostor pred tanki. Tanki imajo omejeno možnost opazovanja na začelju. Zaradi tega mora biti osnovna naloga enega od vodov, da opazuje in varuje njihovo začelje in boke pred delovanjem nasprotnikove pehote. Motorizirani vod mora biti pripravljen, da takoj deluje po nasprotnikovem protioklepem orožju z orožjem LKOV in puškomitraljezi po mestih, kjer se opazi izstrelitev protioklepnega orožja. Prav tako se mora poslati opozorilo tankom preko sredstev zvez (FM 7-7, Mechanized infantry rifle platoon and squad (APC), str. 4-22).

Ko je enota izkrkana, bo le redko vodila tankovsko enoto. Načeloma se pehota izkrca in vodi tanke preko ovir, težko prehodnega zemljišča ali kadar je vidljivost omejena. Kadar enota naleti na ovire, se pehota izkrca, odstrani ovire, naredi prehod skozi ovire ali poišče pot okoli ovir. Da se izkrkana pehota približa oviram, se uporabi premikanje z varovanjem v preskokih. LKOV ostanejo v varovanju enote v preskoku. Kadar je vidljivost omejena, vodi izkrkana pehota, varovana s tanki in LKOV. Med pogoji omejene vidljivosti, izkrkana pehota načeloma uporablja tehniko premika z varovanjem, čeprav je stik z nasprotnikom verjeten. Izkrkana pehota vodi naprej do skrajne točke, dokler še lahko vzdržuje vizualni stik. Med pogoji omejene vidljivosti je ognjena kontrola otežena. Prav tako se ne smemo opirati na indirektni ogenj, ki je razmeroma počasen in neuspešen v megli, snegu, močnem deževju in prahu. Prav tako nam močno deževje zmanjšuje možnost uporabe termovizije (FM 7-7, Mechanized infantry rifle platoon and squad (APC), str. 4-23).

Kadar se pehota izkrca z namenom, da vodi skozi gozdove ali urbana področja, mora očistiti poti, da se lahko tanki in LKOV varno premikajo po njih. Tehniko premikanja je potrebno modificirati glede na taktično situacijo. Ker je preglednost omejena z ulicami, je potrebno pred premikom preveriti objekte na smeri premika. Izkrkana pehota se premika vzdolž ulice, ob objektih v modificirani koloni ter pri tem pregleduje objekte. Skladno s premikom, vsak element pregleduje svojo stran ulice in objekte ter se s tem prepriča, da v njih ni nasprotnikovih položajev. Vsak element pregleduje vsa nadstropja na svoji smeri premika. Kadar je struktura dela naselja takšna, da se mora izkrkana pehota prerazporediti v eno kolono, mora vedno prej pregledati in očistiti smer napredovanja (FM 7-7, Mechanized infantry rifle platoon and squad (APC), str. 4-23).

Običajna mesta za mehanizirane in motorizirane enote, kjer se morajo prerazporejati v enojno kolono so ulice, ceste, poti preko vodnih ovir, močvirij in gozdov. Kadar se pregleduje takšno mesto, ga je potrebno pregledati dovolj daleč naprej, saj se s tem izognemo možnim zasedam. Površino zemljišča je potrebno pregledati zaradi nevarnosti min. Takšna naloga zahteva izkrcano pehoto, ki se premika v modificiranem klinu z enim elementom na čelu in enim elementom na vsakem boku. Načeloma se pričakuje stik z nasprotnikom na opisanih mestih, zato izkrcana pehota tam uporablja premik z varovanjem v preskokih. V vsaki situaciji, kjer izkrcana pehota vodi LKOV in tanke, se poveljnik motorizirane čete odloča, katera vozila se bodo premikala neposredno za pehoto. Načeloma so to tanki, ker lahko zagotavljajo veliko ognjeno moč in imajo boljšo zaščito kot LKOV (FM 7-7, Mechanized infantry rifle platoon and squad (APC), str. 4-23).

3.5 UPORABA FORMACIJ PREMIKANJA IN RAZVIJANJA

Premikanje in razvijanje MOTČ mora biti hitro kolikor nam to dopuščajo zemljišče, premičnost sredstev in nasprotnikova situacija. Zmožnost pridobivanja in vzdrževanja iniciative je velikokrat odvisna od neopaznega premika enote. Če je enota opažena med premikom to pomeni tudi boljše in močnejše bojno delovanje nasprotnika. MOTČ mora v veliki meri izkoriščati zemljišče za prikrivanje svojih premikov in za zaščito pred ognjem nasprotnika (SBCT Infantry rifle company, str. 3-19).

Poveljnik MOTČ mora v analizi naloge upoštevati vse dejavnike in pridobljene informacije, ki mu pomagajo pri izbiri najbolj primerne formacije premika. Med načrtovanjem premika MOTČ mora poveljnik zagotoviti ustrezno izbiro formacije, katera mu omogoča hiter prehod v manever. Ko je stik z nasprotnikom vzpostavljen, oddelki in vodi pod neposrednim ognjenim delovanjem nasprotnika uporabijo postopke za zaščito in manever (SBCT Infantry rifle company, str. 3-19).

Med premikanjem morajo vsi elementi MOTČ izvajati izvidovanje. Nasprotnikova situacija in čas načrtovanja lahko izvidovanje omejita, vendar morajo vsi poveljniki težiti k izvajanju le-tega. Če poveljniku MOTČ primanjkuje obveščevalnih informacij ali jih ne more dobiti od obveščevalnega sektorja bataljona, pošlje eno od svojih podenot najmanj 15 minut pred glavnino, kar mu zagotavlja dovolj časa za reakcijo na stik z nasprotnikom (SBCT Infantry rifle company, str. 3-19).

Izkoriščanje zemljišča in pogojev omejene vidljivosti se izvaja kadarkoli je to mogoče. Dobra stran MOTČ je, da se lahko premika v vsakem vremenu, podnevi ali ponoči in skorajda preko kateregakoli zemljišča. Vsekakor pa mora izkoriščati prikrite in zaščitene poti.

MOTČ se mora premikati po oddelkih in vodih, kar ji omogoča (SBCT Infantry rifle company, str. 3-20):

- hitrejše premike,
- boljše varovanje,
- večjo razpršenost.

Med premikanjem mora celotna MOTČ vzdrževati lastno varovanje za kar je odgovoren njen poveljnik. Med premikanjem je MOTČ še posebno ranljiva na nasprotnikovo neposredno in posredno ognjeno delovanje, zato mora izvajati naslednje varnostne ukrepe (SBCT Infantry rifle company, str. 3-20):

- uporaba ustreznih formacij glede na pogoje premikanja,
- čim hitrejši premiki glede na situacijo,
- pravilno razmeščanje varovanja posameznih podenot glede na glavnino,
- maskirna disciplina,
- izvajati stik z najmanjšim delom enote v nejasnih situacijah,
- v znanih situacijah hitro odločanje in uporaba največje bojne moči proti nasprotniku.

Lokacija ključnih poveljnikov in orožij je odvisna od situacije, vrste formacije in organiziranosti MOTČ. Poveljstvo čete se nahaja na mestu od koder lahko najboljše podpira poveljnika MOTČ ter ohranja zvezo z nadrejenim poveljstvom. V primeru ko je enota izkrcana, poveljstvo kontrolira namestnik poveljnika čete ter ohranja zvezo z nadrejenim poveljstvom in sosednjimi enotami, poveljnik čete pa se nahaja na mestu od koder lahko najboljše poveljuje vodom. Poveljstvo čete se lahko premika samostojno, vendar tako, da je varovano s strani vodov oziroma enot iz sestave čete (SBCT Infantry rifle company, str. 3-21).

Poveljnik čete se nahaja na mestu od koder lahko najboljše poveljuje in vodi MOTČ. Običajno razporedi svoje poveljstvo v svoji bližini, lahko pa se giblje samostojno. Če je izkrcan s seboj vzame vezista in se premika v sestavi enega od vodov. To mu omogoča premik z eno od enot brez spreminjanja njene formacije. Načeloma se poveljnik čete nahaja za vodilnim vodom (SBCT Infantry rifle company, str. 3-21).

3.6 KONTROLA PREMIKANJA IN RAZVIJANJA

Z uporabo pravilnih tehnik in formacij premikanja ter razvijanja poveljnik čete kontrolira MOTČ, vendar je potrebno uporabiti tudi druge vrste kontrole za izvedbo uspešnega premika.

Grafična vrsta kontrole je dodeljena s strani bataljona. S tem se MOTČ vključi v sistem premika bataljona. V grafično vrsto kontrole premikanja spadajo meje, poti, kontrolne točke, točke razčlenjevanja, orientirji in reperji. Poveljnik MOTČ mora zagotoviti, da se grafični kontrolni ukrepi pravočasno dopolnjujejo in jih je lahko prepoznati na zemljišču (SBCT Infantry rifle company, str. 3-22).

Pravočasna izvedba izvidovanja izboljšuje kontrolo premikanja. Izvidovanje omogoča poveljniku MOTČ izbiro smeri premikanja glede na zemljišče in možne položaje nasprotnika. MOTČ lahko za izvedbo premika uporablja vodiče, ki poznajo zemljišče ter tako pomagajo pri boljši kontroli premikanja. Kadar ni mogoče imeti vodiče za celotno pot premika, je najbolje, da se zagotovijo za najtežji del poti (SBCT Infantry rifle company, str. 3-22).

V primeru, da je enota opremljena z globalnim pozicijskim sistemom (GPS) morajo poveljniki kljub temu preverjati smer premika s kompasom. Če je možno se smer premika izbira tako, da je možna orientacija po objektih na zemljišču.

Kadar se uporabljajo nočna opazovalna sredstva je najbolje, da jih uporabljajo enote oziroma vojaki, ki se nahajajo spredaj, zadaj, levo in desno ter tako omogočajo hitrejši premik. Posamezniki, ki uporabljajo nočne opazovalne naprave se morajo menjavati, s čimer se ohranja učinkovitost in preprečuje utrujenost (SBCT Infantry rifle company, str. 3-22).

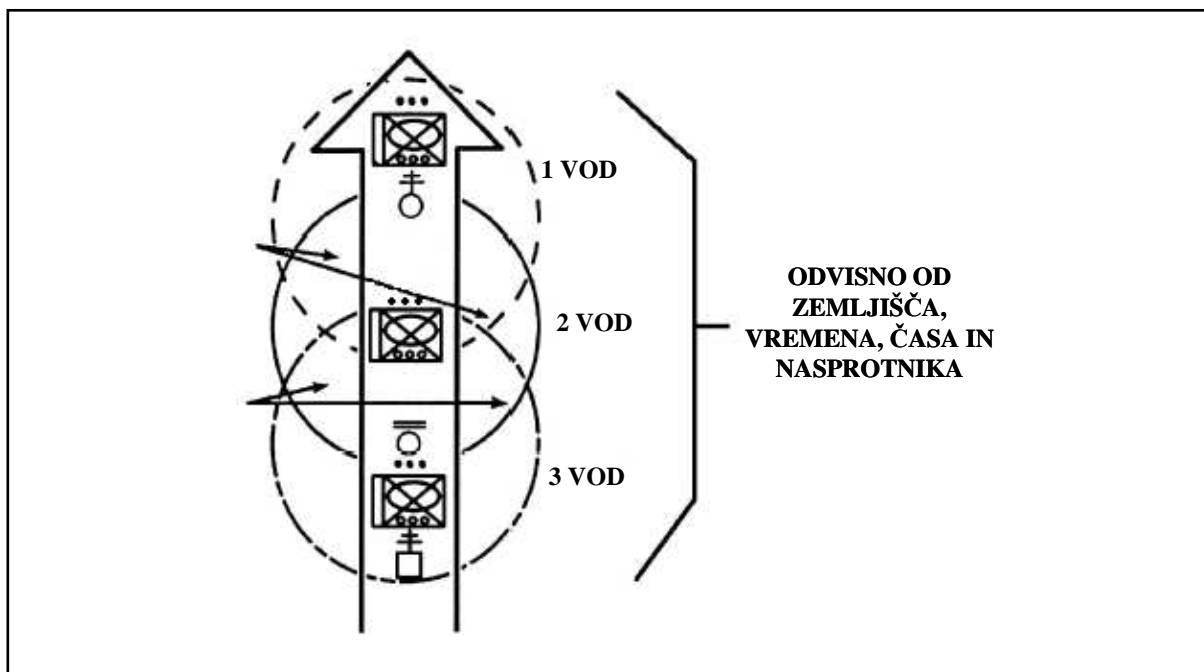
3.7 VAROVANJE MED PREMİKOM

Med premikanjem MOTČ kot celote je vsak vod posamezno odgovoren za svoj sektor varovanja glede na njegovo mesto v formaciji. Kadar je pehota izkrcana ima vsak oddelek v sestavi voda svoj sektor varovanja in ima četa na ta način 360° varovanje med premikom (SBCT Infantry rifle company, str. 3-23).

Med kratkimi postanki se vojaki razporedijo na določena mesta in zavzamejo ležeče položaje. Poveljniki usmerijo puškomitraljeze in protioklepna orožja v smeri, kjer je možen prihod nasprotnika. V pogojih zmanjšane vidljivosti in ponoči vojaki z opazovalnimi napravami opazujejo mesta, kjer bi bil lahko prikrit nasprotnik (SBCT Infantry rifle company, str. 3-23).

V primeru dolgih postankov MOTČ organizira 360° zavarovanje. Poveljnik MOTČ se razporedi na mesto, ki je prikrito in zaščiteno. MOTČ mora imeti izdelan SOP, ki opredeljuje postopke med dolgimi postanki (SBCT Infantry rifle company, str. 3-23).

Slika 18: Krožno zavarovanje MOTČ

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 3-23)

V rajonu postanka oziroma počitka se četa lahko razmesti v bivakih, naseljenih mestih, fortifikacijskih objektih ali kombinirano. Rajon postanka oziroma počitka MOTČ je načeloma 1-2 km², motoriziranega voda (MOTV) pa 300m². MOTČ-MOTV se poleg osnovnega določi tudi rezervni rajon postanka oziroma počitka. Oddaljenost vodov v rajonu MOTČ je okrog 100 metrov (SBCT Infantry rifle company, str. 3-23).

Pred posedanjem statičnih položajev (zbirnih točk, patroljne baze, krožne obrambe) se mora poveljnik MOTČ prepričati, da v bližini ni nasprotnikovih enot. Pri tem lahko uporabi enote za zasedno delovanje in enote za bojno zavarovanje. Enote za bojno zavarovanje se uporabijo za preprečevanje napadov nasprotnika in izvidovanje položajev lastnih sil. Ko se enote za bojno zavarovanje in zasedne enote razmestijo, MOTČ nadaljuje s premikom v pogojih zmanjšane vidljivosti ter se nato v krožnem premiku spet povežejo z njimi (SBCT Infantry rifle company, str. 3-23).

4 CESTNI PREMIKI IN ZBIRNI RAJONI

Kadar ni v stiku z nasprotnikom se MOTČ lahko na daljše razdalje premika z namenom posedanja položajev za nadaljnja delovanja. Ta vrsta premikanja imenovana cestni premiki se načrtuje na četni in bataljonski ravni. Zbirni rajoni, pred začetkom ali po končanem premiku, so položaji na katerih se enota zbere in pripravi za nadaljnja delovanja. Pripravljalne aktivnosti obsegajo sprejemanje in izdajanje ukazov in povelj, streženje in vzdrževanje vozil, oskrbovanje ter skrb za pripadnike MOTČ (SBCT Infantry rifle company, str. G-1).

4.1 CESTNI PREMIKI

Glavni namen cestnega premikanja je hitra prerazporeditev brez stika z nasprotnikom. Izvaja se pri konstantni hitrosti in v časovnih razmikih. MOTČ v cestnih premikih načeloma uporablja kolone, ki so lahko (SBCT Infantry rifle company, str. G-1):

- odprta kolona; tehnika odprte kolone se načeloma uporablja v dnevnem času, lahko pa tudi ponoči z uporabo nočnih opazovalnih naprav in termovizije. Razdalja med posameznimi vozili je od 50-200 metrov, kar je odvisno od vremenskih pogojev.
- zaprta kolona; tehnika zaprte kolone se načeloma uporablja v razmerah omejene vidljivosti. Razdalja med vozili je odvisna od vidljivosti med vozili, načeloma pa je manj kot 50 metrov.
- vrinjanje; tehnika vrinjanja je premikanje majhnih skupin vozil v neenakih intervalih. Uporablja se kadar imamo na razpolago dovolj časa in primerne poti ter ko se zahteva največja stopnja varovanja, zavajanja in razmika med posameznimi elementi enote.

4.1.1 Načrtovanje

Običajni postopki, ki jih izvaja poveljnik MOTČ in vsi podrejeni poveljniki pred pričetkom cestnih premikov vključujejo (SBCT Infantry rifle company, str. G-1):

- določanje mesta za formiranje kolone in izvedbo kontrole ter informiranja,
- izvedbo analize glede nasprotnika in možnosti zračnega ter kopenskega napada,
- vzpostavitev varnostnih ukrepov,
- določanje poti premika, začetne točke, kontrolnih točk in točk razčlenjevanja. Dodatni kontrolni ukrepi na ravni čete lahko vključujejo še ozka grla, kritična mesta, mesta za postanke, informiranje in mesta za vzdrževanje.
- organiziranje, informiranje in pošiljanje predhodnice,
- določanje hitrosti, formacije premikanja, intervalov med vozili, osvetlitev in čase posameznih postopkov,
- načrtovanje indirektno ognjene podpore, rezervnih načrtov, preskuse postopkov ob različnih situacijah. Rezervni načrti morajo vsebovati postopke ob okvarah vozil, nesrečah in izgubi vozil,
- koordinacija oskrbe (gorivo, hrana, voda, popravilo vozil, pomoč policije in evakuacija ranjencev).

4.1.2 Predhodnica

Kadarkoli MOTČ samostojno ali kot del bataljona izvaja cestni premik načeloma pošlje predhodnico, ki pomaga in usmerja enote pri posedanju zbirnega rajona. Predhodnica se odpošlje pred pričetkom premika MOTČ ter skupaj z bataljonsko predhodnico izvidi pot premika. Po skupnem izvidovanju pregleda še pot premika čete od točke razčlenjevanja in samo mesto zbirnega rajona MOTČ. Če se določena pot izkaže za neprimerno, predhodnica predlaga spremembe poveljniku MOTČ (SBCT Infantry rifle company, str. G-2).

Po začetku premika pripadniki predhodnice izvajajo naloge vodičev in vodijo enote MOTČ od točke razčlenjevanja do zbirnega rajona. Velikost predhodnice je načeloma določena v SOP-u, vendar se lahko spreminja glede na taktično situacijo (SBCT Infantry rifle company, str. G-2).

4.1.3 Kontrolni ukrepi

Poveljnik MOTČ uporablja kontrolne ukrepe za lažjo kontrolo enote med premikom. Kontrolni ukrepi so naslednji (SBCT Infantry rifle company, str. G-2):

- grafični; minimalno mora poveljnik opredeliti začetno točko premika, točko razčlenjevanja in pot premika:
 - začetna točka; predstavlja začetek poti premika. Označena mora biti na lahko prepoznavnem zemljišču in dovolj daleč od položaja enote, da le-ta lahko formira formacijo premika ter doseže zahtevano hitrost in interval. Poveljnik MOTČ mora določiti čas prehoda začetne točke kar omogoča enoti prehod točke v času določenem v nadrejenem povelju in nadaljevanje premika brez zaustavljanja.
 - točka razčlenjevanja; označuje konec poti premika. Prav tako je označena na lahko prepoznavnem zemljišču. Enote se na točki razčlenjevanja ne zaustavljajo, temveč nadaljujejo pot do svojih položajev s pomočjo vodičev ali drugih kontrolnih ukrepov.
 - pot premika; je pot, ki povezuje začetno točko in točko razčlenjevanja.
- prosojnice (digitalne); digitalne prosojnice služijo kot rezerva topografskim kartah in so lahko v veliko pomoč enotam, ki so opremljene z digitalnimi sredstvi. Prikazujejo poti in druge informacije, ki zadevajo lokacijo enote na poti premika.
- kritične točke; so mesta na poti premika kjer zemljišče in drugi dejavniki lahko motijo premik ali kjer je čas ključnega pomena. Na teh mestih določimo kontrolne točke.
- vizualni signali; ne glede na uporabljeno tehnologijo in med radijskim molkom uporabljamo ročne signale, zastavice in luči kot osnovno sredstvo sporazumevanja med vozili in posameznimi enotami, ki izvajajo premik.
- kontrola prometa; poveljstvo, ki je zadolženo za kontrolo prometa lahko postavi vodiče in prometne znake na določenih točkah za kontrolo prometa. Na kritičnih točkah vodiči pomagajo pri tekočem pretoku vojaških vozil na poti premika. Vojaška policija in izvidniki ali drugi določeni posamezniki in enote lahko delujejo kot vodiči. Imeti morajo potrebno opremo, da jih pripadniki enot v premiku lahko prepoznajo tudi v pogojih omejene vidljivosti ali ponoči.

4.1.4 Postopki med premikom

Med izvajanjem premikov lahko nastopijo naslednje situacije (SBCT Infantry rifle company, str. G-3):

- premik na začetno točko; MOTČ mora prispeti na začetno točko ob času opredeljenem v nadrejenem povelju. Poveljnik čete lahko določi mesto formiranja kolone v katerem predhodnica formira kolono, izvede kontrolo in informiranje pred začetkom premika. Če situacija zahteva, enote lahko formirajo kolono neposredno s svojih položajev. Da se izognejo zmedi, morajo poveljniki vodov in drugih elementov izviditi poti do začetne točke, izdati jasna navodila (signale, časovnica) za premik in izvesti preskus.
- orientacija; vsako vozilo v formaciji mora imeti določen sektor opazovanja. Vsak poveljnik vozila mora določiti 360° sektor opazovanja svoji posadki.
- postanki; MOTČ mora biti pripravljena na izvedbo načrtovanih in nenačrtovanih postankov. Varovanje med postanki načeloma vključuje kombinacijo razmika, usmerjenosti orožij, pregledovanja zemljišča in angažiranja izkrenih delov za zavarovanje nevarnih področij.
- postopki od stiku z nasprotnikom; ob stiku z nasprotnikom mora enota izvajati postopke, katere ima opredeljene v svojem SOP-u. Ti postopki so reakcija na stik, reakcija na zasedo, reakcija na ostrostrelski ogenj itd.,
- postopki na točki razčlenjevanja; MOTČ se skozi bataljonsko točko razčlenjevanja premika brez zaustavljanja. Četni vodič prevzame enoto in jo vodi do četne točke razčlenjevanja. Vsak vod na tej točki dobi svojega vodiča, ki ga odpelje do določenega položaja v zbirnem rajonu.

4.2 ZBIRNI RAJONI

Zbirni rajon je mesto na katerem se manevrske enote pripravljajo za nadaljnja delovanja. Dobro načrtovani zbirni rajon ima naslednje značilnosti (SBCT Infantry rifle company, str. G-4):

- zaščito pred opazovanjem nasprotnika z zemlje in zraka,
- je lociran na lahko branljivem zemljišču,
- sestava tal je primerna za kolesna in gosenična vozila,
- ima primerne poti dostopa, izmika in med položaji enot,
- je dovolj prostoren za razmik enot, vozil in opreme.

4.2.1 Predhodnica

Motorizirana četa načeloma formira predhodnico, ki pomaga pri posedanju zbirnega rajona in je v skladu z bataljonskim SOP, na primer: lahko je sestavljena iz enega vozila iz vsakega voda in enega vozila poveljstva bataljona. Namestnik poveljnika čete, četni podčastnik ali višji podčastnik načeloma vodijo predhodnico. Postopki predhodnice pri pripravi zbirnega rajona zajemajo (SBCT Infantry rifle company, str. G-5):

- izvidovanje mesta (aktivnosti nasprotnika, RKB kontaminacijo),

- ocena in stanje poti do zbirnega rajona ter primernost samega mesta (utrjenost, prostornost in poti med položaji enot). Če je mesto neprimerno, predhodnica prosi za dovoljenje poveljnika MOTČ in poišče novo mesto zbirnega rajona,
- pripravi mesto skladno z navodili poveljnika bataljona (določanje položajev enot, kontrolnih točk),
- označi dostope, izhode in poti med položaji,
- odstrani ovire (skladno z zmožnostmi predhodnice),
- označi mesta za vozila.

4.2.2 Posedanje zbirnega rajona

Ko je zbirni rajon pripravljen, predhodnica čaka prihod MOTČ in pri tem opazuje in varuje mesto v skladu s svojimi zmožnostmi (SBCT Infantry rifle company, str. G-5).

Po prevzemu enote predhodnica vodi četo od bataljonske točke razčlenjevanja do četne točke razčlenjevanja. Nato pa vodijo posamezne enote čete do njihovih položajev v zbirnem rajonu. Pri tem so v pomoč SOP-i, dogovorjeni signali in oznake, ki služijo poveljnikom vozil pri iskanju njihovih položajev. Pomemben dejavnik je hitro premikanje, ki omogoča sprostitev poti in posedanje določenega položaja za posamezen element MOTČ (SBCT Infantry rifle company, str. G-5).

MOTČ lahko poseda zbirni rajon samostojno ali v sestavi višje enote. Ne glede na situacijo se položaji posedajo hitro, poveljnik čete pa vzpostavi varovanje in izvede usklajevanje s sosednjimi enotami. Določi usmerjenost orožij in sektorje odgovornosti za vsak vod. Če MOTČ samostojno poseda zbirni rajon, vzpostavi krožno obrambo (SBCT Infantry rifle company, str. G-5).

Slika 19: Razporeditev MOTČ v zbirnem rajonu

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. G-6)

5 PREMIKANJE IN RAZVIJANJE MOTČ V URBANEM OKOLJU

Pri premikanju v urbanih naseljih MOTČ upošteva enaka načela, kot pri premikanju na drugih področjih. Nasprotnikovo delovanje se na urbanih področjih kaže predvsem v zasednem delovanju na ulicah, ognjenem delovanju vzdolž ulic, delovanju ostrostrelcev, ognjenem delovanju iz in z vrha stavb, artilerijskem in minometnim ognjem. MOTČ lahko zmanjša učinek tega delovanja z/s (SBCT Infantry rifle company, str. 6-1):

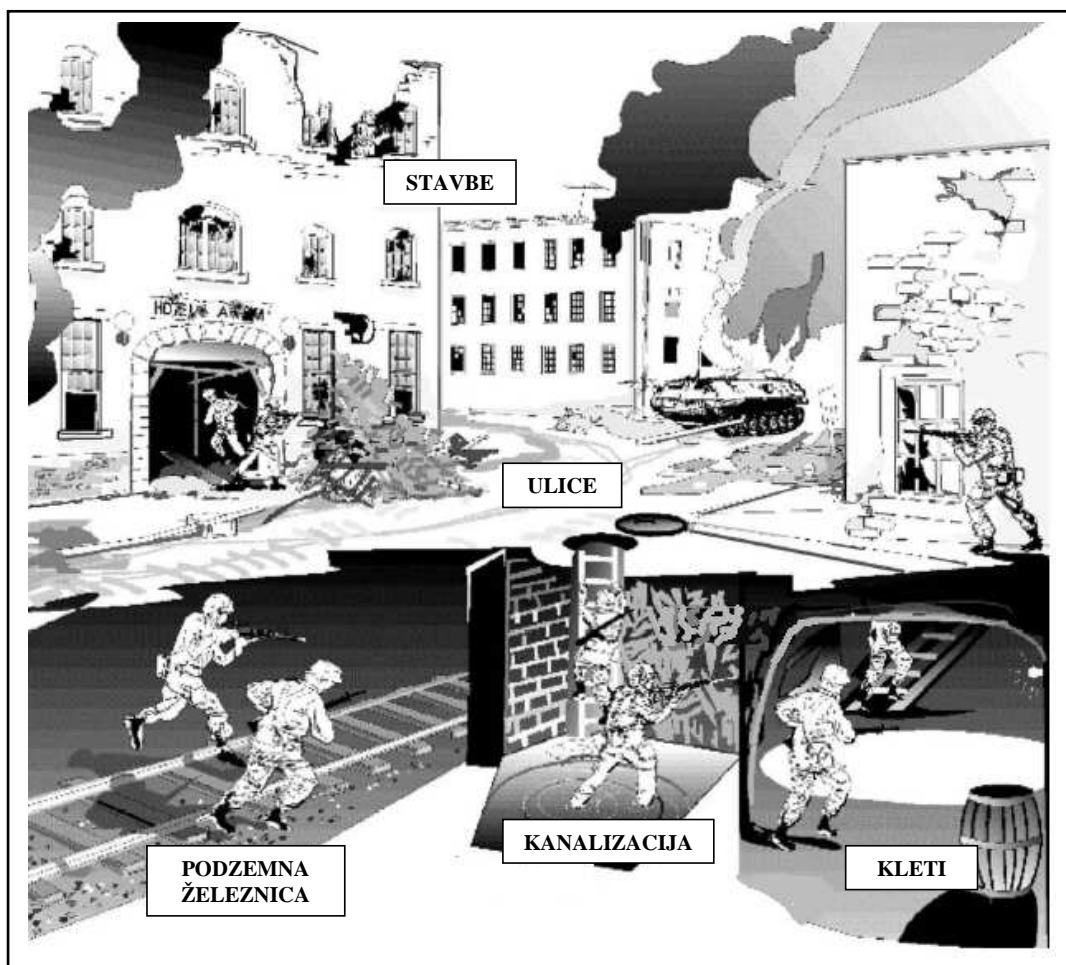
- uporabo prikritih poti skozi stavbe,
- premikom po prekinitvi ognjenega delovanja nasprotnika ali zadimitvi območja premika,
- premikom ponoči ali drugem času omejene vidljivosti,
- izbiranjem poti, ki ne omejujejo lastnega ognjenega delovanja,
- hitrim prečkanjem odprtih območij (ulic, prostorov med stavbami) z uporabo dima ali ognjeno podporo,
- premikanjem po strehah stavb, ki niso krita s strani nasprotnika,
- premikanjem po senčnih območjih,
- uporabo ognjene podpore vozil,
- izvajanjem zavajanja in
- obstreljevanjem znanih ali pričakovanih položajev nasprotnika, kot to lahko dovoljujejo pravila bojevanja.

Pri premikanju vzdolž ulic se vodi premikajo v koloni na eni ali obeh straneh ulice. Pri tem jih podpirajo orožja za podporo. Posamezniki so na ustreznem razmiku, premikajo se hitro in pri tem opazujejo ter varujejo določen sektor, na primer: okna v drugem nadstropju na sosednji strani ulice. V vseh urbanih naseljih mora vod iskati branilce v krogu 360° in v vseh treh dimenzijah: naprej, na bokih, nadstropjih, kletih in strehah oziroma vrhovih stavb (SBCT Infantry rifle company, str. 6-1).

Kadar se pehota izkrca z namenom, da vodi skozi urbana področja mora očistiti poti, da se lahko vozila varno premikajo po njih. Tehniko premikanja je potrebno prilagajati taktični situaciji. Ker je preglednost omejena z ulicami, je potrebno pred premikom preveriti objekte na smeri premika. Izkrcana pehota se premika vzdolž ulice, ob objektih v modificirani koloni ter pri tem pregleduje objekte. Skladno s premikom vsak element pregleduje svojo stran ulice in objekte ter se pri tem prepriča, da v njih ni nasprotnikovih položajev. Vsak element pregleduje vsa nadstropja na svoji smeri premika. Kadar je struktura dela naselja takšna, da se mora izkrcana pehota prerazporediti v eno kolono, mora vedno prej pregledati in očistiti smer napredovanja (SBCT Infantry rifle company, str. 6-1).

Običajna mesta za motorizirane note, kjer se morajo prerazporejati v enojno kolono so ulice, ceste, poti preko vodnih ovir, močvirij in gozdov. Kadar se pregleduje takšno mesto, ga je potrebno pregledati dovolj daleč naprej, saj se s tem izognemo možnim zasedam nasprotnika. Površino zemljišča je potrebno pregledati zaradi nevarnosti min. Takšna naloga zahteva izkrcano pehoto, ki se premika v modificiranem klinu z enim elementom na čelu in enim elementom na vsakem boku. Načeloma se pričakuje stik z nasprotnikom na opisanih mestih, zato izkrcana pehota tam uporablja premik z varovanjem v preskokih (SBCT Infantry rifle company, str. 6-1).

Slika 20: Tri dimenzije urbanega bojišča

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 6-1).

Hitrost premika je odvisna od vrste delovanja in stopnje odpora nasprotnika. Tako kot na vseh drugih področjih velja tudi tukaj pravilo, da čim hitrejši je premik tem manjša je varnost enote in obratno. Na lažje branjenih področjih lahko naloga ali potreba po hitrosti narekuje premik po ulicah in avenijah brez čiščenja posameznih stavb z namenom čim hitrejšega doseganja posameznega cilja. Najbolj pomembno pa je, da poveljnik MOTČ vzpostavi in narekuje tempo izvajanja naloge.

Kot na drugih vrstah zemljišča se mora tudi v urbanem okolju četa izogibati nevarnim področjem. Razlika je ta, da je v urbanem področju prav vsako področje nevarno. Vrste nevarnih področij v urbanem okolju so (SBCT Infantry rifle company, str. 6-20):

- odprta območja,
- parkirišča in garaže,
- križišča,
- ulice, avenije in ceste,
- krožni promet,
- mostovi, nadvozi in podvozi,
- podzemna območja in
- vrhovi stavb.

V urbanem področju načeloma vodi izkrcana pehota, ki ji sledijo vozila in zagotavljajo neposredno varovanje ter ognjeno podporo. Če izkrcana pehota naleti na nasprotnika, ji vozila nudijo ognjeno podporo in tako omogočijo razvoj situacije. Po tem poveljnik izkrcnega dela usmerja premik vozil ali pa nakazuje cilje po katerih delujejo (FM 7-7, Mechanized infantry rifle platoon and squad (APC), str. 4-23).

Usklajevanje med vozili in izkrcano pehoto mora biti neprekinjeno. Poveljnik vozila (namerilec) se lahko izkrca in s poveljnikom pehotne enote izvidi pot premika ali naslednji ognjeni položaj. Vsi skupaj pa morajo poznati in razumeti signale za začetek, prenos ali prekinitvev ognja.

Med poveljniki vozil in poveljniki izkrcane pehote mora potekati neprekinjena komunikacija. Pri tem uporabljajo naslednja sredstva in načine komuniciranja (SBCT Infantry rifle company, str. 6-20):

- vizualni signali,
- zunanji telefoni na vozilih,
- radijske naprave.

6 PREMIKANJE IN RAZVIJANJE MOTČ V OPERACIJAH V PODPORO MIRU

Operacije v podporo miru se srečujejo z delovanji, ki jih oblikujejo politično okolje in se odzivajo na razvijajoče krize. Operacije so raznolike, neprekinjene in običajno dolgotrajne. Večinoma so nelinearne ter časovno in moštveno intenzivne. Vojaške enote lahko delujejo in izvajajo svoja delovanja v kompleksnem, dinamičnem in večinoma asimetričnem okolju zaradi naslednjih razlogov (SBCT Infantry rifle battalion, str. 8-2):

- odvrčanje agresije,
- podpora zaveznikom, prijateljskim vladam, agencijam in skupinam,
- zagotavljanje podpore šibkejšim državnim sistemom,
- stabilizacije kriznih področij,
- vzdrževanja reda in miru,
- izvrševanja obvez ter vsiljevanja nacionalnih in internacionalnih sporazumov.

V operacijah v podporo miru imajo zelo pomembno vlogo pravila bojevanja (Rules of engagement) na vseh ravneh poveljevanja in kontrole. Pravila bojevanja so direktive, ki razlagajo okoliščine in postavljajo omejitve v katerih delujejo vojaške enote proti nasprotniku. Pravila odsevajo zahteve mednarodnega vojnega prava, operativnega okolja in političnih dogovorov.

6.1 VRSTE OPERACIJ V PODPORO MIRU

Obstaja več vrst operacij v podporo miru, vendar se bom v tem poglavju osredotočil le na nekatere, ki bi jih lahko oziroma jih že izvaja Slovenska vojska. Te operacije so:

- vzdrževanje miru (peacekeeping),
- vsiljevanje miru (peace enforcement),
- varnostna pomoč (security assistance),
- prikaz sile (show of force),
- nadzor oborožitve (arms control).

V vseh teh operacijah vojaške enote izvajajo različne postopke premikanja in razvijanja. Največkrat se pojavljajo opazovalnice (observation post), kontrolne točke (check point) in spremstvo konvojev (convoy escort).

6.1.1 Opazovalnice

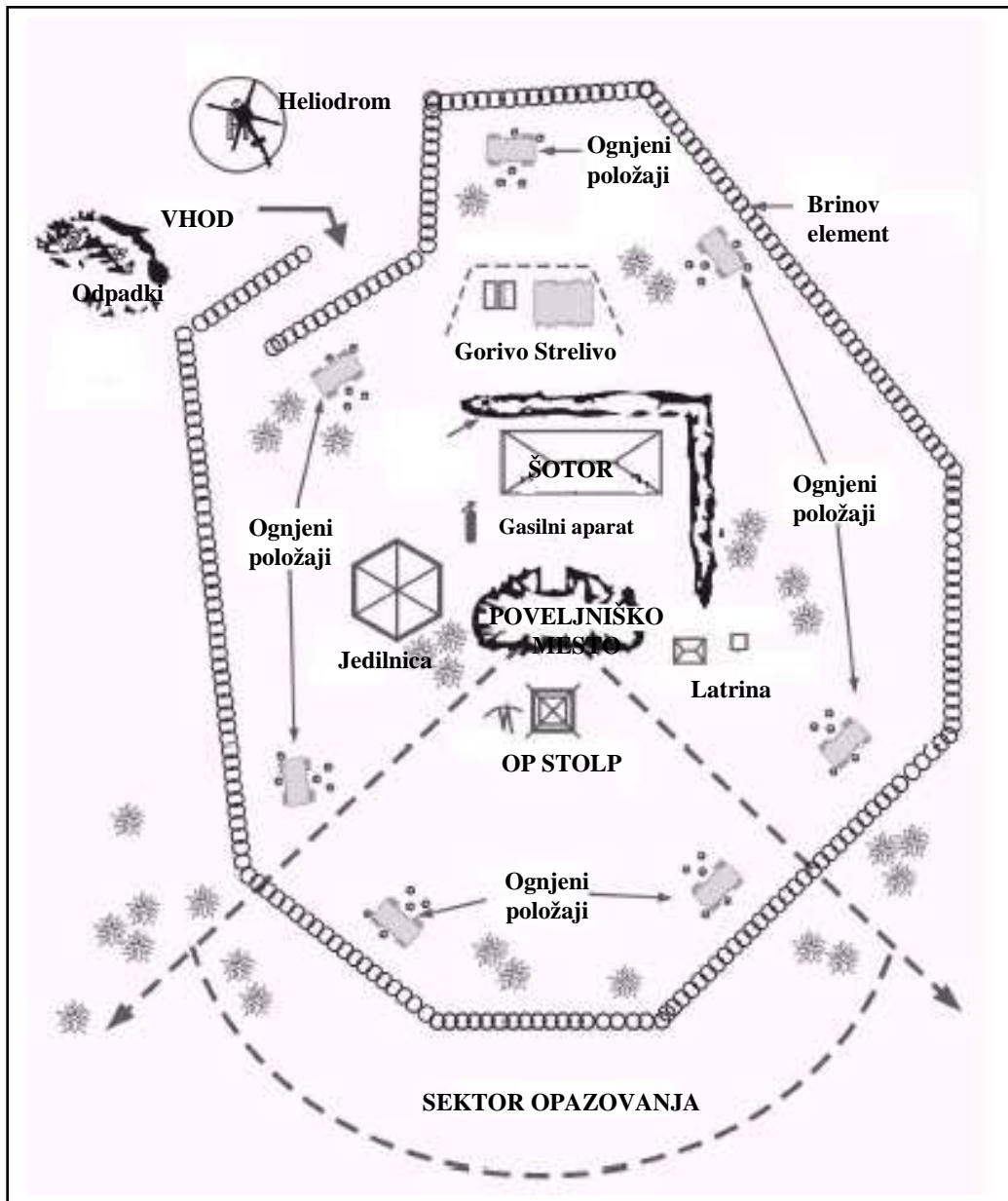
Izgradnja in posedanje opazovalnic je zahtevna naloga, katero mora izvršiti MOTČ z namenom izvajanja nadzora nad določenim področjem. Vsaka opazovalnica se vzpostavi za določen čas in namen. Opazovalnice morajo biti integrirane v posredni in neposredni ognjeni sistem ter v splošni opazovalni-nadzorni sistem. Na opazovalnici morajo biti naslednji elementi (SBCT Infantry rifle company, str. 8-2):

- opazovalni stolpi,

- skladišča goriva in streliva,
- viri energije,
- heliodrom,
- prostori za počitek, prehranjevanje in sanitarije.

Po izdelavi so opazovalnice podobne bunkerjem, katere podpirajo ognjeni položaji, ovire in patrolje.

Slika 21: Opazovalnica

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 8-13)

6.1.2 Kontrolne točke

Kontrolne točke (KT) se lahko postavljajo načrtovano ali na hitro roko. Vzpostavljajo se zaradi (SBCT Infantry rifle company, str. 8-14):

- preprečevanja ilegalnih premikov,
- vzpostavitve hitrih cestnih blokad,
- kontrole gibanja v področju izvajanja operacij,
- demonstracije moči mirovnih sil,
- preprečevanja tihotapstva,
- vsiljevanja pogojev mirovnega sporazuma,
- lahko služijo kot opazovalnice, patroljne baze ali kombinacije obeh.

Organiziranost, konstrukcija in posedanje kontrolne točke mora biti skladna z nalogo, situacijo, časom, enotami in stanjem prebivalstva. Kontrolne točke morajo biti postavljene na mestih, kjer so lahko vidne in prepoznavne, kjer se vozila ne morejo obrniti ali skreniti s ceste oziroma obvoziti kontrolne točke brez, da bi bila opažena (SBCT Infantry rifle company, str. 8-14).

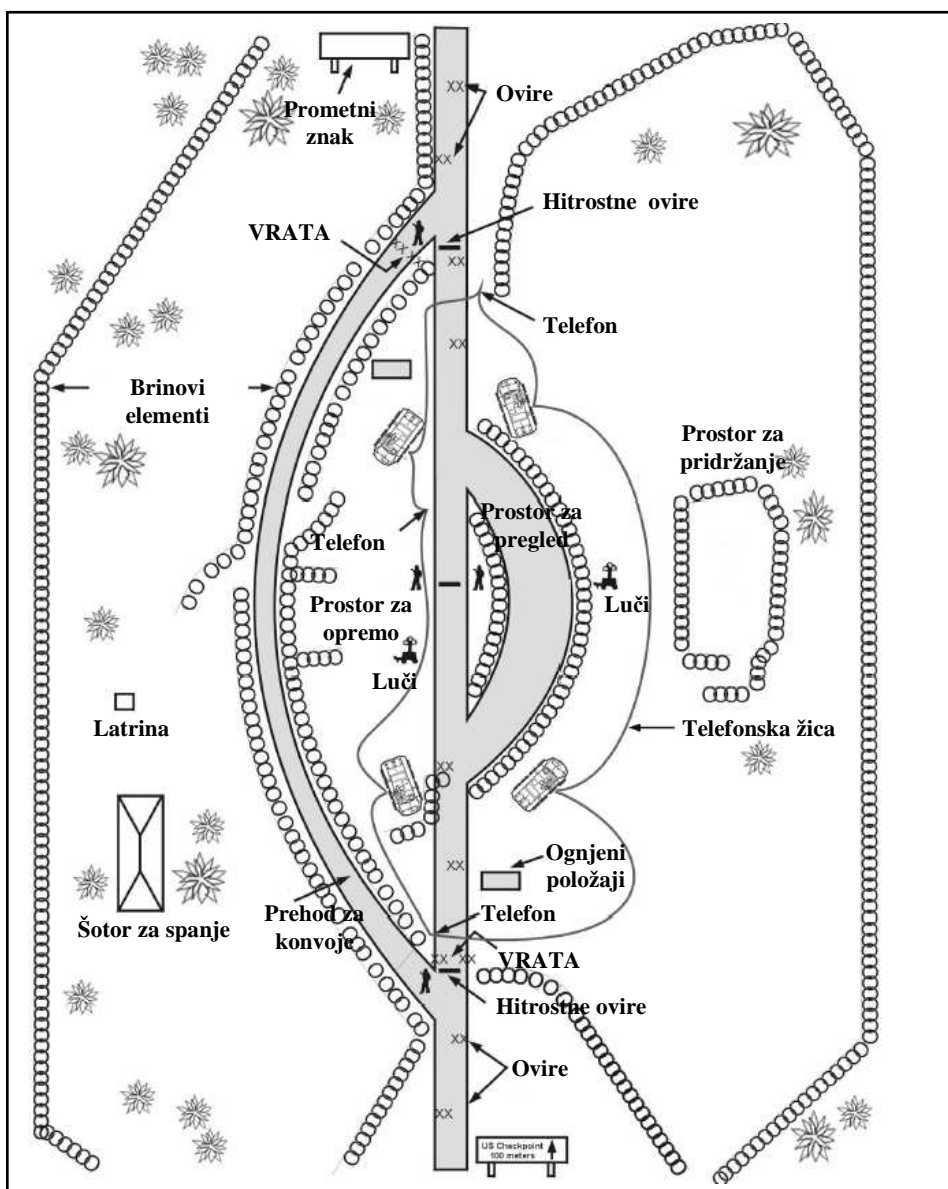
Vojaška vozila morajo biti postavljena ob cesti vendar v vidnem polju vozila, ki se približuje. Vojaško vozilo mora biti v nizkem položaju oziroma za prsoبرانom ter zaščiteno z ožjim varovanjem moštva na kontrolni točki. Imeti mora možnost ognjenega delovanja na vozila, ki skušajo s silo prebiti kontrolno točko. Na cestišču morajo biti nameščene ovire, ki usmerjajo vozila v prostor za preiskavo. Ob tem mora biti vozni pas za vozila in konvoje, ki lahko z dovolilnico nemoteno nadaljujejo pot (SBCT Infantry rifle company, str. 8-14).

Kontrolna točka mora biti opremljena z naslednjimi sredstvi (SBCT Infantry rifle company, str. 8-14):

- sodi napolnjeni s peskom, betonom ali vodo,
- brinovimi elementi,
- vrečami peska (obrambni položaji),
- prvo pomočjo,
- varnimi položaji za radijsko povezavo z nadrejeno enoto,
- bunkerjem iz lesa ali drugega materiala,
- daljnogledom, nočnimi opazovalnimi napravami in svetilkami,
- ogleдали na drogu s katerimi se lahko pregledujejo podvozja in strehe vozil.

Kontrolne točke, katere se postavljajo za daljše obdobje so lahko opremljene še z dodatno opremo, kot so vojaški psi, zastavami enote oziroma države, barikadami in električnimi generatorji.

Slika 22: Kontrolna točka

Vir: SBCT Infantry rifle company (2002, str. 8-15)

6.1.3 Spremstvo konvojev

Naloga MOTČ v spremstvu konvojev zajema zagotavljanje varovanja konvoja in zaščita pred direktnim ognjenim delovanjem nasprotnika.

Pred začetkom naloge mora poveljnik MOTČ izdati popolno povelje za delovanje vsem poveljnikom vozil v konvoju. Povelje je ključnega pomena za vozila v sestavi konvoja, katera niso opremljena z radijskimi postajami. Povelje mora vsebovati predvsem (SBCT Infantry rifle company, str. 8-14):

- pregled vozil iz sestave konvoja,
- pot premika,

- vrstni red vozil v sestavi konvoja,
- postopki ob postankih,
- postopki ob okvari vozil,
- postopki v naseljih,
- postopki ob demonstracijah lokalnega prebivalstva,
- postopki ob srečanju z begunci,
- postopki ob evakuaciji,
- postopki na točki razdeljevanja,
- linija poveljevanja in kontrole,
- navodila pri pogajanjih,
- taktična razporeditev,
- načrt ognjene podpore.

V vsakem spremstvu konvojev je osnovna naloga poveljnika konvoja vzpostavitev varovanja v vseh smereh in po celotni dolžini konvoja. Biti mora pripravljen na prilagoditev varnostnih elementov vsem situacijam, ki lahko nastopijo v toku spremstva konvoja. Na to vpliva več dejavnikov, kot so: naloga, nasprotnik, zemljišče, vreme, čas, enote v spremstvu, civilisti na območju spremstva, velikost konvoja, organiziranost konvoja in vrsta vozil v sestavi konvoja. Poveljnik čete lahko svoja vozila za zaščito razporedi pred, med, za in na boke konvoja ali pa med spremljana vozila.

Kadar ima poveljnik MOTČ na voljo dovolj sredstev za spremstvo, organizira varovanje konvoja v tri osnovne elemente (SBCT Infantry rifle company, str. 8-19):

- čelno varovanje,
- neposredno varovanje in
- začelno varovanje.

Poveljnik MOTČ lahko formira tudi rezervo, ki se nahaja na začelju in je namenjena za uporabo v kritičnih situacijah.

Čelno varovanje izviduje in potrjuje smer premika konvoja. Išče možna mesta in znamenja aktivnosti nasprotnika ter ovire na poti premika konvoja. V skladu s svojimi možnostmi, čelno varovanje tudi očisti pot premika. Razdalja in časovni razmik čelnega varovanja morata biti dovolj velika, da poveljniku MOTČ dopuščata reakcijski čas za ukrepanje v nepredvidenih situacijah. Čelno varovanje mora biti opremljeno s potrebnimi izvidniškimi materialno tehničnimi sredstvi ter po potrebi s prevajalci (SBCT Infantry rifle company, str. 8-19).

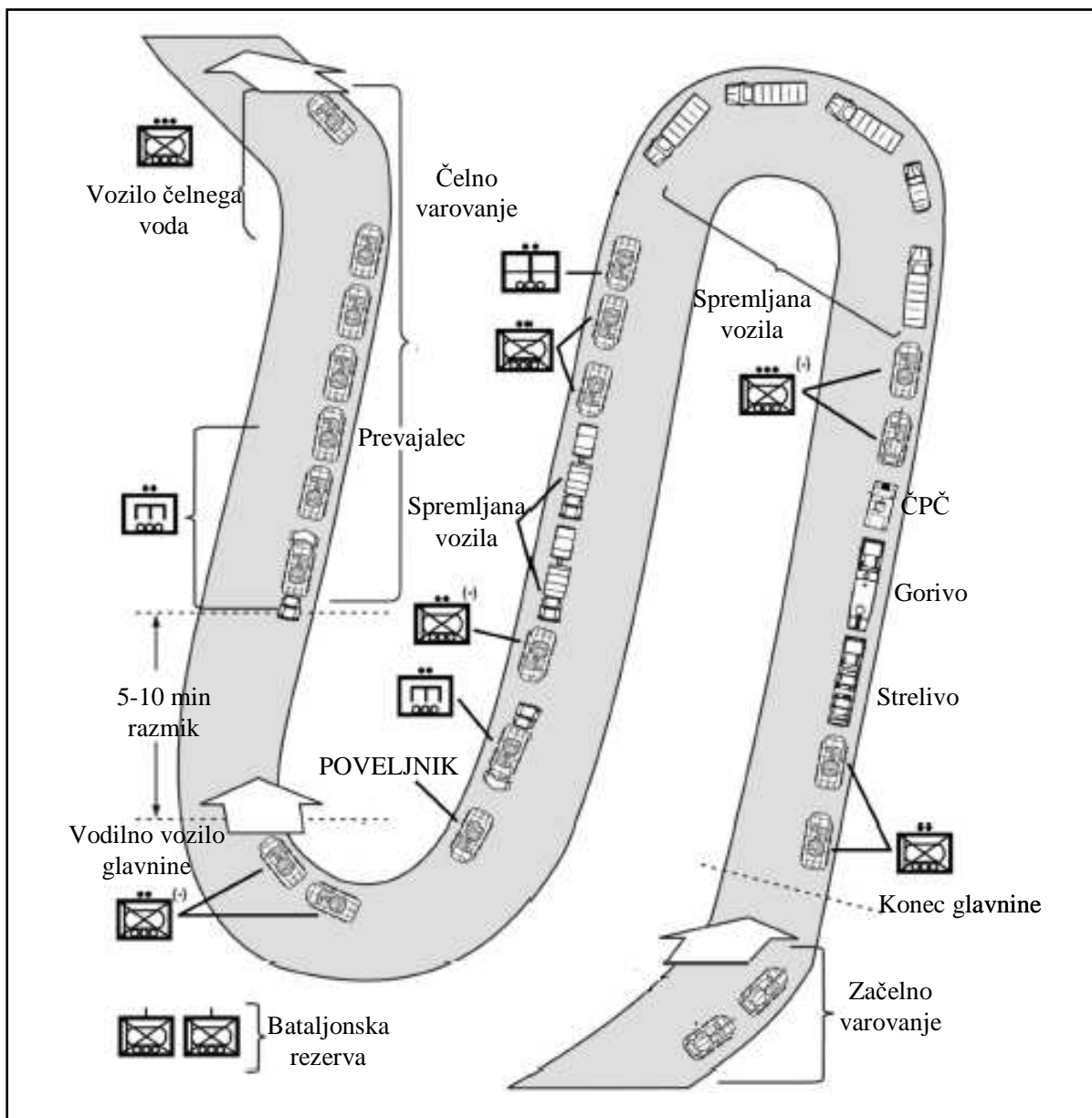
Poveljnik MOTČ lahko med vozila konvoja vključi vojaška vozila, ki tvorijo glavnino. To lahko vključuje bojna vozila (vključno z začelnim varovanjem), poveljnika konvoja, dodatne prevajalce, sredstva prve pomoči in vzdrževanja. Glede na dejavnike naloge, nasprotnika, zemljišča, časa in vremena poveljnik MOTČ lahko postavi tudi bočno varovanje (SBCT Infantry rifle company, str. 8-19).

Začelno varovanje se lahko uporabi kot rezerva, lahko pa se premika v neposredni bližini ter na mestih postanka deluje kot zaščita pred nasprotnikovimi silami. Nadrejeno poveljstvo

običajno določi dodatno enoto za podporo premika konvoja v slučaju napada ali drugih nepredvidenih situacijah (SBCT Infantry rifle company, str. 8-19).

Med premikom konvoja obstaja možnost napada nasprotnikovih sil. Ki se običajno pojavlja v obliki zased s kombinacijo postavitve cestne zapore oziroma ovire. V takšnih situacijah je varnost konvoja odvisna od hitrosti in učinkovitosti uporabe postopkov spremljevalne enote s katerimi odgovorijo na stik z nasprotnikom.

Slika 23: Spremlstvo konvoja

Vir: SBCT Infantry rifle company, (2002, str. 8-17)

7 ZAKLJUČEK

Premikanje in razvijanje sta osnovni nalogi vseh vojaških enot ne glede na vrsto opreme, rod ali zvrst. Brez teh osnovnih postopkov bi bilo (uspešno) zблиžanje z nasprotnikom nemogoče oziroma bi razvrščanje enot in priprava za boj lahko pomenilo poraz in veliko žrtev na bojišču. Pomembno vlogo pri premikanju in razvijanju ima tempo bojevanja, ki diktira hitrost in način premikanja in razvijanja enot. V zgodovini sta se način in tempo bojevanja neprestano spreminjala, od pozicijskega vojskovanja, do neprestane dinamike v današnjem času. Pri pozicijskem vojskovanju je bilo veliko žrtev, zato se je način radikalno spremenil z bliskovito vojno (blietzkrieg) v drugem svetovnem spopadu. Rezultat bliskovite vojne je neprestano premikanje in razvijanje enot glede na taktično situacijo.

Poveljniki vseh enot morajo pri premikanju in razvijanju upoštevati vse dejavnike, ki lahko vplivajo na izid bojevanja. Upoštevati morajo zemljišče in kako ga uporabiti v svoj prid, nasprotnika in njegovo premikanje in razvijanje enot, izkoristiti svoje zmožnosti premika in nenazadnje vzpostaviti stik z nasprotnikom z najmanjšim delom svoje enote. Poveljniki morajo upoštevati tudi naslednje:

- načrtovanje; vsako aktivnost moramo načrtovati in načrt sproti prilagajati nastali situaciji. Pri tem se moramo zavedati, da noben načrt ne zdrži prvega stika z nasprotnikom.
- izvidovanje; vse poti, ki jih načrtujemo moramo pregledati in ugotoviti ali so primerne za premik z našo opremo in MTS. Posebno pozornost usmerimo na nasprotnika, zemljišče in vreme.
- kontrola; nad vsemi aktivnostmi moramo imeti neprestano kontrolo. Če nimamo kontrole, tudi ne moremo izvajati aktivnosti katere smo načrtovali. Kontrola je ključnega pomena za vse našete dejavnike.
- varovanje; v vseh smereh zagotavlja varnost premikanja in razvijanja, zaščito pred nasprotnikovim ognjenim delovanjem, opazovanjem iz zraka in z zemlje ter presenečenjem.
- zdrava pamet; v vseh aktivnostih moramo uporabljati svoj razum in skladno s tem tudi postopati. Panika, pretiravanje in strah v vojaških operacijah povzročajo zmedo in dodatne žrtve.

Samo z upoštevanjem teh dejavnikov bodo poveljniki lahko uspešno izvedli manever in udar po nasprotniku ter si zagotovili zmago v boju.

Opisane tehnike in formacije premikanja in razvijanja so osnovne in jih morajo dobro poznati vsi poveljniki motoriziranih enot. Glede na samo razvrščanje v posameznih tehnikah in formacijah lahko trdim, da so popolnoma primerne za uporabo v motoriziranih enotah Slovenske vojske. Pri tem je potrebno upoštevati navedene dejavnike in neprestano prilagajati posamezno tehniko in formacijo nasprotniku in zemljišču. Vrsta opreme in vozil ne igrata posebno pomembne vloge pri izbiri določene tehnike ali formacije temveč, kako bomo le-to uporabili v svojo korist in dosegli prednost pred nasprotnikom.

Sobojevanje motorizirane pehote s tanki je v Slovenski vojski še vedno nekoliko sporno, v svetu pa takšno zvrst že nekaj časa uspešno uporabljajo. Do spornih vprašanj prihaja predvsem na podlagi stališč, da se kolesniki ne morejo uspešno premikati z goseničarji, kar je

v današnjem času zmotno. Zaradi moderne tehnologije izdelave motorjev in različnih vrst pogonov vozil trdim, da so pri premagovanju zemljišča enakovredni, v nekaterih primerih pa celo v prednosti kolesniki pred goseničarji. Če gledamo s stališča zaščite in ognjene moči seveda prevladujejo tanki. Toda če pogledamo z drugega zornega kota, so tanki brez zaščite pehote (motorizirane) zelo privlačen in ranljiv cilj visoke vrednosti, pehoto brez podpore tankov pa si tudi težko predstavljamo. Iz tega lahko zaključimo, da združitev obeh sistemov nudi zelo učinkovit bojni stroj in uspešno delovanje na različnih razdaljah po nasprotniku. Potrebno je spremeniti mišljenje, razmišljati drugače, skriti slabosti pred nasprotnikom in izkoristiti prednosti, ki nam jih takšno sobojevanje nudi.

Operacije v urbanih naseljih so danes ena najtežjih oblik bojevanja, ki jih lahko izvajajo vojaške enote. Ne samo zaradi okolja, pač pa tudi zaradi mešanja in prepoznavanja bojevnikov od nebojevnikov ter povzročanja ogromne materialne škode. Premikanje in razvijanje vojaških enot je oteženo zaradi objektov in vidljivosti ter omejitev, ki jih zapoveduje Mednarodno vojaško pravo. Poveljniki morajo pri uporabi osnovnih tehnik in formacij premikanja in razvijanja enot upoštevati te dejavnike in neprestano prilagajati razpored nastali situaciji. Posebno pozornost je potrebno usmerjati na vozila, ki nam lahko nudijo zaščito pred nasprotnikovim ognjenim delovanjem iz pehotnega orožja, lahko pa nam zagotavljajo odlično ognjeno podporo s svojo težko oborožitvijo.

Operacije v podporo miru potekajo večinoma v urbanih naseljih, saj je osnovna naloga pomoč lokalnemu prebivalstvu oziroma zagotavljanje miru sprtim stranem. Poleg omejitev, ki jih imamo pri bojevanju v urbanih naseljih, moramo upoštevati tudi politično situacijo ter pravila bojevanja za določeno mirovno operacijo. V splošnem uporabljamo osnovne tehnike in formacije premikanja, ki se prilagajajo nalogi enot, lokalnemu prebivalstvu, pravilom bojevanja ter politični situaciji.

Premikanje in razvijanje motorizirane enote je bistvo začetka, poteka in konca bojevanja. Če se vojaška enota ne zna premikati in razviti, jo bo nasprotnik uničil pred začetkom boja, posledica pa bodo velike žrtve, ogromna materialna škoda in poraz. Vse skupaj bo imelo negativni vpliv na moralo drugih enot, gospodarstvo in konec koncev na samo izvajanje vojaških operacij ne glede na zvrst. Neprestano urjenje premikanja in razvijanja povečuje samozavest poveljnikov in možnost preživetja vojakov. Ne pozabimo pregovora ene od armad z največ bojnimi izkušnjami v svetu: »Več znoja v miru, manj krvi v vojni«!

8 LITERATURA IN VIRI

1. FM 7-7, Mechanized Infantry rifle platoon and squad (APC), Headquarters, Department of the Army, Washington DC, 1987,
2. FM 7-8, Infantry rifle platoon and squad, Headquarters, Department of the Army, Washington DC, 1992,
3. FM 3-21.9, The SBCT Infantry rifle platoon and squad, Department of the Army, Washington DC, 2002,
4. FM 3-21.11, The SBCT Infantry rifle company, Department of the Army, Washington DC, 2002,
5. FM 3-21.21, The Stryker brigade combat team Infantry battalion, Department of the Army, Washington DC, 2003,
6. Pravilo Pešadijska (brdska, planinska) četa-vod, Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, Generalštab JNA, Uprava pešadije, 1977.

9 KAZALO SLIK IN TABEL

Slika 1:	Prehod iz premika v manever	stran 6
Slika 2:	Premik MOTČ z vkrcanim moštvom	stran 7
Slika 3:	Premik MOTČ z izkrcanim moštvom	stran 8
Slika 4:	Premik MOTČ z varovanjem z vkrcanim moštvom	stran 9
Slika 5:	Premik MOTČ z varovanjem z izkrcanim moštvom	stran 10
Slika 6:	Premik MOTČ v skokih z varovanjem z vkrcanim moštvom	stran 11
Slika 7:	Premik MOTČ v skokih z varovanjem z izkrcanim moštvom	stran 12
Slika 8:	Formacija kolona z izkrcanim moštvom	stran 14
Slika 9:	Formacija kolona z vkrcanim moštvom	stran 15
Slika 10:	Formacija linija z izkrcanim moštvom	stran 16
Slika 11:	Formacija linija z vkrcanim moštvom	stran 16
Slika 12:	Formacija ešalona z izkrcanim moštvom	stran 17
Slika 13:	Formacija ešalona z vkrcanim moštvom	stran 17
Slika 14:	Formacija V-e z izkrcanim moštvom	stran 18
Slika 15:	Formacija V-e z vkrcanim moštvom	stran 19
Slika 16:	Formacija klin z izkrcanim moštvom	stran 20
Slika 17:	Formacija klin z vkrcanim moštvom	stran 20
Slika 18:	Krožno varovanje MOTČ	stran 25
Slika 19:	Razporeditev MOTČ v zbirnem rajonu	stran 30
Slika 20:	Tri dimenzije urbanega bojišča	stran 32
Slika 21:	Opazovalnica	stran 35
Slika 22:	Kontrolna točka	stran 37
Slika 23:	Spremstvo konvoja	stran 39
Tabela 1	Primerjava formacij premikanja in razvijanja	stran 21

10 IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisani kandidat za častnika ŠVOD Leon Perčič izjavljam, da sem v celoti avtor zaključne naloge z naslovom Premikanje in razvijanje MOTČ.

Leon Perčič
štabni vodnik